

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Haridusinnovatsiooni õppekava

Kaur Alle, Arko Kask

TÄISKOORMUSEGA TÖÖTAVATE ÕPETAJATE TÖÖÜLESANNETE, AKTIIVSETE
TÖÖTUNDIDE ARVU JA TÖÖ TEGEMISE KOHA JAOTUS NELJA
ÜLDHARIDUSKOOLI NÄITEL

Magistritöö

Juhendajad: emeriitprofessor Kulno Türk,
õpetajahariduse nooremlektor Pihel Hunt

Tartu 2026

Kokkuvõte

Täiskoormusega töötavate õpetajate tööülesannete, aktiivsete töötundide arvu ja töö tegemise koha jaotus nelja üldhariduskooli näitel

Õpetajate töökoormust kirjeldatakse Eestis endiselt peamiselt kontakttundide kaudu. Töö eesmärk oli anda nelja üldhariduskooli näitel ülevaade täiskoormusega töötavate õpetajate tööülesannete osatähtsuse jaotusest, aktiivsete töötundide arvust ja töö tegemise koha jaotusest ning selgitada välja nende näitajate erinevused kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes. Andmeid koguti 43 õpetajalt seitsmepäevase tööülesannete päevikuga, mis lähtus kogemuse väljavõtte meetodi põhimõtetest, ning analüüsiti kirjeldava analüüsi ja mitteparameetriliste võrdlustestidega. Tulemused näitasid, et õpetamisega seotud tegevused moodustasid ligikaudu poole õpetajate tööülesannetest. Erinevused ilmnesisid õpetamisega paralleelsetes tegevustes, aktiivsete töötundide arvus, töö tegemise koha jaotuses ja nädalavahetusel tehtud töös.

Võtmesõnad: täiskoormusega töötavad õpetajad, tööülesannete jaotus, tööaja struktuur, töö tegemise koht, kogemuse väljavõtte meetod

Abstract

The distribution of work tasks, active working hours, and work location among full-time teachers in four general education schools

In Estonia, teacher workload is still mainly described through contact hours. The aim was to provide an overview, based on four general education schools, of the distribution of full-time teachers' work tasks, the number of active working hours, and the distribution of work location, and to identify differences in these indicators by school phase and subject group. Data were collected from 43 teachers using a seven-day work task diary based on the principles of the experience sampling method and analysed using descriptive analysis and non-parametric comparison tests. The findings showed that teaching-related activities accounted for approximately half of teachers' work tasks. Differences were evident in activities parallel to teaching, the number of active working hours, the distribution of work location and weekend work.

Keywords: full-time teachers, distribution of work tasks, working time structure, work location, experience sampling method

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Teoreetiline ülevaade	5
1.1 Õpetajate töökoormus ja tööaja korraldus	5
1.2 Õpetajate tööülesannete jaotus ja osatähtsuse muutumine õppeaasta jooksul	7
1.3 Kogemuse väljavõtte meetod õpetajate töö uurimisel	8
2. Metoodika	10
2.1 Valim	10
2.2 Andmekogumine	11
2.3 Andmeanalüüs	14
3. Tulemused	17
3.1 Tööülesannete osatähtsus kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes	17
3.2 Aktiivsete töötundide arv kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes.....	20
3.3 Töö tegemise koha jaotus kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes	22
4. Arutelu	25
Tänu sõnad	31
Autorsuse kinnitus	31
Kasutatud kirjandus	32
Lisa 1. Tööülesannete alamkategoriad	
Lisa 2. Tööülesannete päeviku taustaandmed	
Lisa 3. Uuringu lõppvalimi jaotus kooliastmete ja ainevaldkondade järgi	
Lisa 4. Andmekogumise nõusoleku vorm	
Lisa 5. Tööülesannete päevik	
Lisa 6. Pilootuuringu valim	
Lisa 7. Statistiliselt olulised erinevused tööülesannetes „õppetöö ettevalmistamine“	
Lisa 8. Statistiliselt olulised erinevused tööülesannetes „õpilastööde kontrollimine“	
Lisa 9. Aktiivsete töötundide arv kooliastmete lõikes	
Lisa 10. Statistiliselt olulised erinevused kooliastmete võrdluses	
Lisa 11. Aktiivsete töötundide arv ainevaldkondade lõikes	
Lisa 12. Statistiliselt olulised erinevused nädala aktiivsete töötundide võrdluses	
Lisa 13. Statistiliselt olulised erinevused nädalavahetuse aktiivsete töötundide võrdluses	
Lisa 14. Statistiliselt olulised erinevused mujal tehtud töö võrdluses	

Sissejuhatus

Õpetajate tajutud töökoormus on viimastel aastatel märgatavalt kasvanud (Creagh *et al.*, 2023). Üha suurem osa õpetajate tööajast kulub administratiivsetele ülesannetele (Calhoon & Grünke, 2025; Leijen *et al.*, 2025) ning kasvavat töökoormust seostatakse tööülesannete mitmekesisumisega (Allen *et al.*, 2021). Üheks oluliseks probleemiks õpetajate töökoormuse uurimisel on asjaolu, et koormust hinnatakse valdavalt küsimustike abil, milles tööülesannetele kulunud aega hinnatakse ligikaudselt ja subjektiivselt (Creagh *et al.*, 2023). Samal ajal põhineb õpetajate töötasu valdavalt kontakttundide arvul ega arvesta lisaülesandeid, tööülesannete sisu, töö kvaliteeti ega õpilaste individuaalsele juhendamisele kuluvat aega (Haridus- ja Teadusministeerium [HTM] & Eesti Linnade ja Valdade Liit [ELVL], 2021). Eelnevast tulenevalt puudub sageli täpne ülevaade õpetajate tegelikust tööülesannete jaotusest, tööaja struktuurist ja töö tegemise kohast, mis raskendab ressursside tõhusat juhtimist. See on oluline, sest Maasi jt (2021) järgi on õpetajate töökoormus ja ajasurve seotud emotsionaalse kurnatuse ning läbipõlemise riskiga.

Magistritöö aktuaalsus tuleneb vajadusest välja selgitada täiskoormusega töötavate õpetajate tegelikku tööülesannete jaotust, tööaja struktuuri ning töö tegemise kohta igapäevatööd kirjeldavate andmete põhjal. Creaghi jt (2023) järgi ei väljendu õpetajate töökoormus üksnes töötundide arvus, vaid ka töö intensiivsuses ja tööpäeva killustatuses. Thompson jt (2024) ja Te Braak jt (2023) osutavad, et õpetajate tööaja uurimisel on vaja ajapõhiseid ja tegevuse toimumisele võimalikult lähedasi andmeid, sest meenutustel põhinevad hinnangud ei võimalda piisavalt täpselt kirjeldada tööpäeva struktuuri ega tööülesannete tegelikku jaotust. Seetõttu võimaldab töös kasutatav kogemuse väljavõtte meetodi (*experience sampling method* [ESM]) loogikal põhinev tööpäevik saada täpsema ülevaate õpetajate tööpäeva struktuurist. Töös kasutatud lähenemine võib pakkuda võimalusi õpetajate tööaja ja tööülesannete uurimiseks ka teistes üldhariduskoolides.

Greeni (2021) järgi on õpetajate professionaalne heaolu seotud töö intensiivsuse ja tööülesannete korraldusega. 1. septembril 2025 jõustunud õpetaja kutsestandardid (Kutsekoda, 2025) ja 1. märtsil 2026 kehtima hakanud õpetaja karjäärimumudel (Karjääriastmete nimetused..., 2026) loovad aluse õpetajate töökoormuse ja töötasu diferentseerimiseks. Seetõttu võivad magistritöö tulemused toetada õpetajapoliitika kujundamist ning kooliastme- ja ainevaldkonnapõhise töökoormuse täpsemat mõtestamist.

1. Teoreetiline ülevaade

1.1 Õpetajate töökoormus ja tööaja korraldus

Õpetajate töökoormus on Eesti haridussüsteemi oluline probleemvaldkond. Kui Eesti Keele Instituudi (*s.a.*) järgi tähendab koormus „see, kui palju tööd tehakse“, siis Creagh jt (2023) täpsustavad, et töökoormuse käsitlemisel tuleb arvesse võtta ka ülesannete ajalist mõõdet, st töö hulka ettenähtud aja jooksul. Õpetajate töökoormuse kasvu aitab selgitada töö intensiivistumise mõiste, mis ei väljendu üksnes tööaja pikenemises, vaid ka selles, et sama tööaja sisse koondub üha rohkem erinevaid, administratiivseid ja emotsionaalselt nõudlikke tööülesandeid (Green, 2021; Hulme *et al.*, 2024). Seega ei tähenda õpetajate töökoormuse suurenemine üksnes rohkem töötunde, vaid ka seda, et sama aja jooksul tuleb täita rohkem eri laadi ja suuremat pingutust nõudvaid ülesandeid.

Eesti elukestva õppe strateegia 2020 aruandes (HTM, 2019) toodi esile, et juba 2013. aastal põhikooli- ja gümnaasiumiseadust muutes seati eesmärgiks kujundada õpetajatöö ümber üldtööajal põhinevaks, mille järgi lepib koolijuht õpetajaga tööülesanded individuaalselt kokku. Sellest hoolimata sõltub enamiku Eesti õpetajate töötasu endiselt kontakttundide arvust, mitte erineva sisuga tööülesannete täitmisest ega töö kvaliteedist (HTM & ELVL, 2021). Kuigi õppetööd võib korraldada ka 45-minutilise üksiktunnist erinevalt, näiteks pikemate õppeplokkidena (Pedaste, 2023), põhineb õpetajate palga- ja koormusarvestus praktikas sageli endiselt 45-minutiliste kontakttundide arvestusel. HTM-i (2016) uuringus tuuakse esile, et Eesti õpetajad peavad sageli andma rohkem kontakttunde, et teenida teiste kõrgharidust nõudvate ametitega võrreldavat palka. Seetõttu on töökoormuse ja tööaja vaheline seos õpetajate töökoormuse uurimisel eriti oluline.

„Tööaeg on seaduse, muu õigusakti, kollektiiv- või töölepingu või poolte kokkuleppega määratud aeg, mille kestel töötaja on kohustatud täitma oma tööülesandeid, alludes tööandja juhtimisele ja kontrollile“ (Töö- ja puhkeaja seadus, 2001, § 2 lg 1). Õpetajatele kehtib Eestis lühendatud täistööaeg, mis on 7 tundi päevas ja 35 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul (Haridustöötajate tööaeg, 2013). Võrdluseks on Eestis üldine täistööaeg 40 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul. Õpetamise kõrvalt tehtavaid tööülesandeid ei ole sageli märgitud õpetajate töölepingus või muus dokumendis ei põhi- ega lisaülesandena ning puudub ühtne kokkulepe, kas töötegevus on põhi- või lisategevus (HTM, 2016). Kuna töölepingu seaduse järgi on tööandja kohustatud pidama töötajate tööaja

arvestust (Töölepingu seadus, 2008), peavad koolid õpetajate töökoormuse arvestamisel lähtuma selgest arvestusalusest. HTM-i (2024) analüüsi järgi kasutatakse koolides jätkuvalt kontakttunnipõhist tööaja arvestust, mis seostub varasema 18–24 kontakttunni normkoormuse käsitlemisega. Kuigi õpetaja tööaeg on õiguslikult reguleeritud, ei kirjelda kehtiv tööaja ja palga arvestamise loogika õpetajatöö tegelikku mahtu ja sisemist mitmekesisust piisavalt täpselt.

Õpetajate tööaega iseloomustab töö kandumine ka väljapoole tavapärast tööpäeva, sealhulgas õhtutesse ja nädalavahetustesse. Samas ei ole õhtu- ega nädalavahetusetöö õpetajatööle ainuomane, vaid õpetajatöö eripära seisneb eeskätt selles, et tegelik töömaht ei mahu sageli ametliku tööajanormi piiresse. Allen jt (2021) näitasid, et päeva lõikes on tavapärase õpetajate töötamine väljaspool tavalist tööaega: 40% õpetajatest töötavad õhtuti ja 7% neist isegi öösel. Eestis läbi viidud õpetajate tööajauuring (HTM, 2016) näitas, et õpetajad täidavad tööülesandeid peamiselt koolimajas (65%), kuid märkimisväärne osa tööst tehakse ka kodus (26%) ning mujal väljaspool koolimaja (9%). Krantz-Kenti (2008) tööaja päevikuandmetel põhinev käsitlus toetab samuti arusaama, et õpetajatöö ajamuster erineb paljudest teistest ametitest, kuna õpetamise kõrval tehakse paindliku tööaja ja -kohaga ülesandeid, nagu tundide ettevalmistus, õpilastööde hindamine ja muud õpetamist toetavad tegevused. Boeskensi ja Nusche (2021) uuringu tulemused näitasid, et OECD riikide täiskoormusega töötavate õpetajate pikki töötunde selgitasid sagedamini mitteõpetamisega seotud ülesanded kui kontaktõppe tundide arv. See osutab, et õpetajate töökoormuse probleem seostub ka sellega, kuidas tööaeg eri tegevuste vahel jaotub ja mil määral kandub töö väljapoole ametlikku tööaega.

Õpetajate tajutud töökoormus on viimastel aastatel märgatavalt suurenenud (Creagh *et al.*, 2023). Taimalu jt (2020) andmetel töötasid täiskoormusega õpetajad TALIS 2013 uuringu järgi keskmiselt 36,1 tundi nädalas, samas kui TALIS 2018 uuring näitas keskmise nädalase tööaja kasvu 38,8 tunnini. TALIS 2024 tulemuste põhjal on õpetajate nädalane töökoormus tõusnud 43 töötunnini (Leijen *et al.*, 2025). Need andmed osutavad, et õpetajate töökoormuse suurenemine ei ole üksikjuhtum, vaid laiem trend, mis võib olla seotud töö- ja palgakorralduse mudelite ning õpetajatöö ülesehitusega. Lisaks töötundide kasvule on oluline arvestada, et töökoormuse mõju ei avaldu ainult ajamahas, vaid ka ajasurve kogemuses, mis on tugevalt seotud emotsionaalse kurnatusega (Maas *et al.*, 2021). Seetõttu tuleb õpetajate töökoormust käsitleda mitte ainult töötundide kogumahuna, vaid ka tööaja korralduse, töövälise aja hõivatuse ja tööülesannete ülesehituse kaudu.

1.2 Õpetajate tööülesannete jaotus ja osatähtsuse muutumine õppeaasta jooksul

Varasemad uuringud näitavad, et õpetajatöö ei piirdu üksnes õppetöö läbiviimisega, vaid hõlmab ka ettevalmistust, hindamist, klassijuhatajatööd, koostöötegevusi, dokumentatsiooni täitmist, administratiivtööd, juhendamist, koolitust ja muid õpetamist toetavaid tegevusi (HTM, 2016; Võormann & Helemäe, 2006; vt lisa 1). HTM-i ja ELVL-i (2021) käsiraamat toob esile, et õpetamise kõrval tehtavaid tegevusi ei saa käsitleda lisaülesannetena, vaid need on osa õpetajate põhiülesannetest. Sama ilmneb ka tööaja jaotust käsitlevatest uuringutest: õpetajad töötasid oma täistöö nädalal keskmiselt 49,5 tundi, millest õpetamisega seotud tegevustele kulus 21,3 tundi ehk 43% tööajast (Walker *et al.*, 2019). See osutab, et märkimisväärne osa õpetajatööst kujuneb mitteõpetamisega seotud tegevustest ning õpetaja tööaeg ei kujune ainult ainetundide kogumahu alusel, vaid sõltub ka sellest, milliste tööülesannete osakaal õppeaasta jooksul suureneb või väheneb.

Õpetajate töomustreid ei kujunda üksnes igapäevane tunniplaan, vaid ka õppeaasta kalender, mistõttu ei jaotu õpetajate tööülesanded ajas ühtlaselt (Krantz-Kent, 2008). Eestis läbi viidud uuringu (HTM, 2016) andmetel kasvas kooliaasta alguses mõõdetud keskmine 41-tunnine nädalane tööaeg kooliaasta lõpuks 48 tunnini, mida mõjutasid õppeaasta alguse ja lõpuga seotud erinevad tööülesanded. Sarnasele järeldusele jõuab ka Inglismaa haridusministeeriumi uuring, mille järgi ei ole õpetajate tööülesanded kogu õppeaasta jooksul ühtlaselt jaotunud, vaid nende maht suureneb eeskätt õppeaasta alguses ning hindamise ja aruandlusega seotud perioodidel (Department for Education [DfE], 2025). Kuna täiskoormusega töötavate õpetajate ainetundide hulk on suhteliselt stabiilsem kui otsese õppetööga mitteseotud tööülesannete maht (OECD, 2021), peavad õpetajad aktiivselt valima, kuidas oma piiratud ajaressurssi erinevate tööülesannete vahel jaotada (Philipp & Kunter, 2013). Eriti oluline on see seetõttu, et õpetamisega paralleelselt tehtavate tegevuste osakaal ei püsi õppeaasta jooksul ühtlane, vaid muutub sõltuvalt sellest, millised tööülesanded mingil perioodil esile tõusevad.

Õppeaasta jooksul ebaühtlaselt jaotuvad tööülesanded ei suurenda üksnes õpetaja töö mahtu, vaid muudavad töö ka raskemini hallatavaks. Samuti võib suure hulga erineva sisuga ülesannete kuhjumine vähendada õpetaja võimalusi keskenduda kvaliteetse õppetöö ettevalmistamisele ja läbiviimisele (Calhoun & Grünke, 2025). Greeni (2021) järgi muutub õpetajatöö sellistes koormustippudes subjektiivselt vähem paindlikuks, kuna tööülesannete arv ja keerukus on kasvanud. Samal ajal ei väljendu õpetajate töökoormuse kasv ainult tööaja

pikenemises, vaid ka tööülesannete ajalises ja sisulises tihenemises, kus mitmekesised ja keerukad ülesanded koonduvad sama töönaadala sisse (Hulme *et al.*, 2024). Creagh jt (2023) rõhutavad, et sellistes olukordades ei seisne probleem ainult töötundide arvus, vaid ka tunnetatud ajapuuduses ehk selles, et töö sisuliseks ja kvaliteetseks tegemiseks ei jää piisavalt aega. Seega ei too õppeaasta eri perioodidel muutuv tööülesannete jaotus kaasa ainult töö mahu erinevusi, vaid mõjutab ka seda, kui paindlikult ja sisuliselt õpetaja oma tööd teha saab.

1.3 Kogemuse väljavõtte meetod õpetajate töö uurimisel

Õpetajate töökoormuse uurimisel on valdavalt kasutusel meenutustel põhinevad küsitlused, kuna need võimaldavad koguda andmeid suurtest valimitest ning teha võrdlusi koolide ja haridussüsteemide vahel. Väga suure valimiga rahvusvahelised uuringud nagu TALIS (Leijen *et al.*, 2025; Taimalu *et al.*, 2020) annavad ülevaate õpetajate tajutavast töökoormusest ja selle muutustest ajas, kuid ei võimalda täpselt kirjeldada õpetajate tööaja struktuuri ega tööülesannete sisulist mitmekesisust. Te Braak jt (2022) on näidanud, et meenutustel põhinevad andmed võivad töökoormuse hindamisel olla ebatäpsed, sest ajapäevikute ja küsitlusandmete võrdlused osutavad, et õpetajad võivad oma tööaega üldistada ning eri tööülesandeid tagantjärele ebatäpselt hinnata.

Kuigi töökoormuse kasvu on mitmel moel tuvastatud, ei anna olemasolevad mõõtmismeetodid sageli piisavalt täpset pilti õpetajate tegelikust ajakasutusest. Õpetaja töökoormus ei väljendu üksnes töötundide arvus, vaid ka töö intensiivsuses, katkestuste sageduses ja rollide vahetumise tempos (Thompson *et al.*, 2024). Päevapõhised tööaja uuringud näitavad, et töökoormus kujuneb protsessina ning sõltub konkreetsetest olukordadest ja koormusallikatest (Creagh *et al.*, 2023). Seetõttu annavad meenutusandmetel põhinevad uurimused moonutatud pildi õpetaja töökoormuse tegelikust struktuurist. Zirkeli jt (2015) uuring osutab vajadusele meetodi järele, mis suudaks kirjeldada töökoormust mitte ainult summaarse näitajana, vaid ajas muutuva ja kontekstisõltuva nähtusena, millel on nii struktuurne kui ka kogemuslik mõõde. Kogemuse väljavõtte meetodit käsitletaksegi selles töös metoodilise loogikana, mille keskmes on korduv ja võimalikult vahetu andmekogumine õpetaja igapäevaste töötegevuste käigus. Arndt jt (2023) toovad esile, et ESM-metoodika võimaldab uurida mitte ainult seda, kui palju mingit tegevust tehakse, vaid ka millal, kus ja millises kontekstis see toimub.

Eestis on kogemuse väljavõtte meetodit seni rakendatud piiratud määral ning olemasolevad uuringud on olnud kas autoetnograafilised (nt Nägelik, 2024) või väikese valimiga (nt HTM, 2016), mistõttu ei võimalda need teha laiapõhjalisi ja üldistatavaid järeldusi. Lisaks on osa uuringutest aegunud ega kajasta praegust hariduskorraldust ega õpetajate töökoormuse tänapäevast jaotust (nt Võormann & Helemäe, 2006). Seetõttu on õpetajate tööülesannete ja ajakasutuse uurimisel põhjendatud kasutada lähenemist, mis võimaldab koguda ajapõhiseid ja tegevuse toimumisele võimalikult lähedasi andmeid.

Seni on Eesti õpetajate töökoormust hinnatud peamiselt meenutusel põhinevate küsitluste kaudu, kus õpetaja peab tagantjärele meenutama ja kokku võtma, palju aega erinevatele tööülesannetele kulus (Taimalu *et al.*, 2020). Selline tagasivaatav hindamine võimaldab kirjeldada õpetajate tajutud töökoormust, kuid ei anna piisavalt täpset pilti õpetajate tegelikest tööülesannetest, tööajast ega töö tegemise kohast, sest tööpäeva jooksul vahelduvad ja paralleelselt esinevad tegevused võivad meenutamisel koonduda üldistatud hinnanguteks (Te Braak *et al.*, 2022). Seejuures ei taandu õpetaja töökoormus üksnes kontakttundide arvule ega paralleelsete tööülesannete hulgale, vaid seda kujundavad ka tööülesannete mitmekesisus ja töö kandumine väljapoole ametlikku tööaega (Thompson *et al.*, 2024). Magistritöö lähtub probleemist, et senistes uurimustes ei ole piisavalt kirjeldatud, milliste tööülesannetega, kui suures mahus ja kus õpetaja tööädala jooksul tegeleb. Sellest tulenevalt on vaja detailsemat arusaama õpetajate tööülesannetest, tööajast ja töö tegemise kohast.

Magistritöö eesmärk on anda nelja üldhariduskooli näitel ülevaade täiskoormusega töötavate õpetajate tööülesannete osatähtsuse jaotusest, aktiivsete töötundide arvust ja töö tegemise koha jaotusest ning selgitada välja nende näitajate erinevused kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes. Magistritöö uurimisküsimusteks on:

1. Kuidas jaotub üldhariduskoolide täiskoormusega töötavate õpetajate tööülesannete osatähtsus kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes?
2. Kuidas jaotub üldhariduskoolide täiskoormusega töötavate õpetajate aktiivsete töötundide arv kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes?
3. Kuidas jaotub üldhariduskoolide täiskoormusega töötavate õpetajate töö tegemise koht kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes?

2. Metoodika

2.1 Valim

Uuringus kasutati sihipäraselt valimit (Beilmann & Rämmer, 2025), kuna uurimuse eesmärk oli kaasata õpetajad, kelle kontakttunnikoormus vastas uuringus kasutatud täiskoormuse kriteeriumile. Mõistet „täiskoormusega õpetaja” kasutati selles uuringus valimikriteeriumina, mitte eeldusena, et kõigis koolides oleks täiskoormus ühtmoodi ja ainult kontakttundide alusel määratletud.

Täiskoormuse orientiirina käsitleti 21 kontakttundi nädalas (HTM & ELVL, 2021) ning valimisse kaasati ka õpetajad, kelle koormus erines sellest kuni 10% ulatuses, et arvestada erinevate kooliastmete ja aineõpetajate töökoormuse arvestamise erisusi (Haridustöötajate tööaeg, 2013). Selline lähenemine võimaldas moodustada uurimuse eesmärgist lähtuva ja töökoormuse poolest võrreldava valimi. See valik oli põhjendatud, sest täiskoormusega töötava õpetaja tööülesanded ei piirdunud kontakttundides õpetamisega, vaid hõlmasid ka õppetöö ettevalmistamist, hindamist, koostööd, klassijuhatamist, dokumentatsiooni täitmist, enesetäiendamist ja muid tööülesandeid (HTM, 2016; Philipp & Kunter, 2013). Varasemad uuringud on näidanud, et õpetajate tööaja, tööülesannete ja töö tegemise koha jaotust mõjutasid kooliaste, õpetatavad ained ja töökorraldus (Kreuzfeld *et al.*, 2022; Philipp & Kunter, 2013). Sellest lähtudes kaasati valimisse erinevate kooliastmete ja erinevate ainevaldkondade õpetajaid.

Uuring viidi läbi neljas üldhariduskoolis. Uuritavateni jõudmiseks analüüsiti koolide kodulehekülgedel avaldatud tunniplaanid, et leida õpetajad, kelle õpetamiskoormus vastas uuringus kasutatud täiskoormuse kriteeriumile. Uuringukutse saadeti nendele õpetajatele koolide kodulehekülgedelt kättesaadavate e-posti aadresside kaudu. Kirjas kutsuti õpetajaid osalema koolipõhisel kohtumisel, kus tutvustati uuringu eesmärki, andmekogumise loogikat ja osalemise tingimusi. Uuringu kutse saadeti kokku 124 õpetajale, kes vastasid uuringus kasutatud täiskoormuse kriteeriumitele. Uuringut alustas 51 õpetajat, kellest 43 täitsid tööülesannete päeviku ühe nädala jooksul ning nende andmed kaasati analüüsi. Need 43 õpetajat moodustasid uuringu lõppvalimi.

Uuringu lõppvalimi moodustanud õpetajad jaotati kahte kooliastmerühma, lähtudes õpetaja taustaandmetest, milles õpetaja märkis selle kooliastme, kus tal oli kõige rohkem ainetunde (vt lisa 2). Selle alusel jagunes lõppvalim kaheks rühmaks: I–II kooliastme rühma

kuulus 17 õpetajat (39,5%) ning III kooliastme ja gümnaasiumi rühma 26 õpetajat (60,5%). I–II kooliastme rühmas olid peaaegu kõik õpetajad klassiõpetajad, samas kui III kooliastme ja gümnaasiumi rühma moodustasid aineõpetajad.

Lisaks kooliastmetele jaotati õpetajad ainevaldkondade alusel kuude rühma (vt lisa 3). Ainevaldkondadesse jaotamisel lähtuti õpetaja õpetatavast põhiainest ja varasemates Eesti õpetajate tööaja uuringutes kasutatud ainevaldkonnapõhisest jaotusest (HTM, 2016; Võormann & Helemäe, 2006).

Koolide nimesid töös ei avaldata ning tulemused esitatakse üldistatud kujul, et vältida koolide ja uuringus osalenud õpetajate äratuntavust. Uuringus osalemine oli vabatahtlik ning osalejatele selgitati uuringu eesmärki, andmete kasutamise viisi ja osalemise tingimusi. Kooskõlas hea teadustava põhimõtetega (Tartu Ülikooli eetikakeskus, 2023) küsiti osalejatelt eelnevalt teavitatud nõusolekut uuringut tutvustaval kohtumisel (vt lisa 4), et tagada nõusoleku teadlikkus ja vabatahtlikkus. Uuringus osalejate kohta koguti taustaandmed (vt lisa 2), mis seoti õpetaja loodud personaalse koodiga. See võimaldas ühendada taustaandmed tööülesannete, tööaja struktuuri ja töö tegemise koha andmetega, säilitades samal ajal võimaluse kirjeldada valimit uurimuse seisukohalt oluliste tunnuste alusel. Kuna uuringu eesmärk ei olnud koostada statistiliselt esinduslikku valimit kõigist Eesti õpetajatest, vaid kirjeldada valitud õpetajarühma tööülesandeid, tööaja struktuuri ja töö tegemise kohta detailsemalt, oli sihipärase valimi kasutamine uurimuse eesmärgist lähtudes põhjendatud.

2.2 Andmekogumine

Uuringus kasutati seitsmepäevast tööülesannete päevikut, mida rakendati kogemuse väljavõtte meetodi põhimõtteid järgides. Arndt jt (2023) ning Csikszentmihalyi ja Larson (1987) käsitlevad kogemuse väljavõtte meetodi eelisena seda, et andmeid kogutakse igapäevases keskkonnas tegevuse toimumise ajal või sellele võimalikult lähedal. Sellest lähtudes koostati tööülesannete päevik nii, et õpetajad saaksid märkida tööülesandeid oma tavapärase tööpäeva jooksul ilma tööpäeva oluliselt katkestamata.

Õpetajate tööülesanded mõõdeti ühe nädala jooksul nende igapäevases loomulikus keskkonnas, mis on kooskõlas Zirkeli jt (2015) seisukohaga, et kogemuse väljavõtte meetod võimaldab uurida tegevusi nende toimumise loomulikus kontekstis. Te Braak jt (2023) osutasid, et andmekvaliteet halveneb, kui tegevuse toimumise ja selle kirjapanemise vahele jääb pikem ajavahe. Arndt jt (2023) leidsid samuti, et ESM-i ja päevikumeetodi tugevus

seisneb võimalikult vahetus või hetkelähedases andmekogumises, mis vähendab meenutamisvigade mõju. Nendele seisukohtadele tuginedes peeti uuringus põhjendatuks kasutada tööülesannete päevikut, mis võimaldas registreerida töötegevusi nende toimumise ajal või sellele vahetult järgnevalt.

Magistritöös ei käsitleta tööülesannete päevikut ja kogemuse väljavõtte meetodit samatähenduslikena. Tööülesannete päevik on andmekogumisevahend, kogemuse väljavõtte meetod aga metoodiline põhimõte, mille järgi täidetakse päevikut tööpäeva jooksul, kindlate ajavahemike tagant. Selline lähenemine võimaldab koguda andmeid õpetajate tööüritusi, tööülesannete ja ajakasutuse kohta ja muudab andmekogumise igapäevases töös teostatavamaks (Thompson *et al.*, 2024). Kogemuse väljavõtte meetodi rakendamisel kirjeldavad osalejad tööülesandeid korduvalt tööpäeva jooksul. Hektner jt (2007) toovad esile, et korduvate mõõtmiste tulemusel kujuneb andmestik, mis võimaldab rekonstrueerida tööpäeva struktuuri ning analüüsida, kuidas kujuneb tööülesannete ajaline järjestus ja töö tegemise koht.

Uuringus rakendati sama loogikat tööülesannete päeviku kaudu õpetaja ühe nädala tööülesannete, tööaja struktuuri ja töö tegemise koha märkimiseks. Andmekogumiseks koostati paber kandjal tööülesannete päevik (vt lisa 5) ja tööülesannete alamkategoriate selgitus (vt lisa 1). Instrumendi koostamisel tugineti kahele varasemale Eesti õpetajate tööaja uuringule (HTM, 2016; Vöörmann & Helemäe, 2006), sest õpetajate tööaja ja töökoormuse uurimisel tuleb arvestada haridussüsteemi ja kohaliku koolikonteksti eripäradega (OECD, 2021). Kreuzfeld jt (2022) tõid esile, et tööaja mõõtmise kategooriad peavad katma kõik õpetaja tööülesanded, kuid samal ajal jääma osalejale arusaadavaks ja kasutatavaks.

Uuringu ettevalmistamisel viidi 10.–17. veebruarini 2026 läbi kaks paralleelset pilootuuringut, mille eesmärk oli hinnata instrumendi kasutatavust ja andmekogumise teostatavust. Pilootuuringutes kasutati mugavusvalimit, sest eesmärk ei olnud koguda analüüsitavaid põhiandmeid, vaid katsetada tööülesannete päeviku arusaadavust ja täitmise teostatavust. Mugavusvalimisse kaasati uurijatele kättesaadavad õpetajad, kes olid valmis andma instrumendi kohta sisulist tagasisidet (Beilmann & Rämmer, 2025). Pilootuuringutes osales 14 õpetajat, kes töötasid üldhariduskoolis täiskohaga ning esindasid erinevaid õpetajarühmi ja ainevaldkondi (vt lisa 6).

Õpetajate tagasiside põhjal selgus, et HTM-i (2016) ja Vöörmanni ning Helemäe (2006) uuringutes kasutatud kuue kuni seitsme põhikategooriaga tööülesannete jaotus ei olnud

uuringu eesmärgi jaoks piisavalt eristav. Eelkõige toodi esile, et õppetöökse ettevalmistamise alla koondatud tegevused, nagu tundide ettevalmistamine, õpilastööde hindamine ning e-päeviku ja muu dokumentatsiooni täitmine, moodustavad õpetajate hinnangul sisuliselt erinevad ja ajamahukad tööülesanded. Seetõttu kujundati uuringus varasema kuue kuni seitsme kategooria asemel üheksa tööülesannete kategooriat, mis võimaldas kirjeldada õpetajatöö tegelikku ajajaotust täpsemalt.

Uuringus ei mõõdetud tööülesannete kestvust minutites, vaid nende esinemist ööpäeva 60-minutistes ajavahemikes. Aktiivseks töötunniks loeti 60-minutiline ajavahemik, millesse õpetaja märkis vähemalt ühe tööülesande. Kui õpetaja märkis samas ajavahemikus mitu tööülesannet, arvestati see aktiivsete töötundide arvu analüüsis ühe aktiivse töötunnina, mitte mitme eraldi töötunnina. See tähendab, et tööülesannete osakaalud kirjeldavad registreeritud tööülesannete suhtelist jaotust, mitte igale tööülesandele kulunud minutipõhist ajakulu. Aktiivsete töötundide näitajat tuleb seetõttu käsitleda ligikaudse ajakasutuse näitajana, mis kirjeldab töötegevuse esinemist kindlas ajavahemikus, mitte täpset töötatud minutite summat.

Selline lahendus oli teadlik metodoloogiline kompromiss. Kogemuse väljavõtte meetodi tugevus seisneb igapäevaste tegevuste uurimises nende loomulikus kontekstis ning tagasivaatavast meenutamisest tuleneva ebatäpsuse vähendamises (Arndt *et al.*, 2023; Bolger *et al.*, 2003). Liiga sage või liiga detailne tööülesannete registreerimine võib suurendada osalejate koormust ja vähendada kogemuse väljavõtte meetodi praktilist teostatavust (Bolger *et al.*, 2003), mistõttu tuleb meetodi rakendamisel arvestada andmete detailsuse ja osalejate koormuse tasakaaluga (Hektner *et al.*, 2007). Sama praktiline piirang tuli esile ka pilootuuringu tagasisides: õpetajad ei pea võimalikuks koolipäeva jooksul tööülesannete registreerimist minuti täpsusega ega tööaja, tööülesannete ja töö tegemise koha märkimist kahel erineval nädalal. Seetõttu ei keskendu uuring minutipõhisele ajamõõtmisele, vaid tunniplokkidel põhinevale lahendusele, mis võimaldas õpetajatel tööülesandeid märkida tööpäeva jooksul, ilma et andmekogumine muutuks igapäevast tööd liigselt häirivaks.

Tunniplokkidel põhinev tööülesannete päevik haakub ajakasutuse uuringute üldise loogikaga. Ühtlustatud Euroopa ajakasutusuuringu juhendis rakendatakse ajakasutuse uurimisel fikseeritud ajavahemikega päevikut, mis võimaldab tegevusi struktureeritult registreerida ja hiljem võrrelda (Eurostat, 2019). Magistritöös kasutatud 60-minutiline ajavahemik oli Eurostati (2019) 10-minutilise intervalliga võrreldes üldisem, kuid uurimuse eesmärgiga kooskõlas, sest töö eesmärk ei olnud mõõta iga tööülesande täpset minutipõhist

kestust. Korduvate registreerimiste abil saab hinnata, milliseid ülesandeid töötajad täidavad, millise suhtelise osa tööajast need moodustavad ja kus tööd tehakse (Robinson, 2010). Sellepärast kasutatakse töös aktiivsete töötundide näitajat eeskätt tööülesannete osatähtsuse, tööaja ligikaudse mahu ja töö tegemise koha jaotuse kirjeldamiseks, mitte õpetajate täpse minutipõhise kogutööaja määramiseks. Tulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada, et aktiivsete töötundide põhjal ei saa teha lõplikke järeldusi õpetajate täpse kogutööaja kohta, kuid sama registreerimisloogika võimaldab võrrelda tööülesannete, tööaja struktuuri ja töö tegemise koha suhtelisi osakaale kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes.

Pärast uuringut tutvustavaid kohtumisi anti uuringus osalejatele paber kandjal tööülesannete päevik, tööülesannete kategooriate selgitus ja taustainfoleht. Instrumendis esitati ööpäev 24 ühe tunni pikkuse ajavahemikuna. Õpetaja märkis iga ajavahemiku kohta ristidega kõik tööülesannete kategooriad ning töö tegemise koha. Selline lahendus võimaldas kirjeldada tööpäeva algust ja lõppu, nädalavahetusel tehtud tööd, töö tegemise kohti ning ühes ajavahemikus esinenud tööülesannete arvu.

Täidetud materjalid tagastati uurijale pärast seitsmepäevase mõõtmisperioodi lõppu. Uuringu andmekogumine toimus ajavahemikus 9.–31. märtsini 2026. Paber kandjal täidetud tööülesannete päevikuid säilitati ühe uurija valduses kõrvalistele isikutele ligipääsmatus kohas. Digiteeritud andmestik sisestati parooliga kaitstud faili ning seda säilitatakse Tartu Ülikooli OneDrive'i keskkonnas, kust andmestik oli kättesaadav ainult uurijatele. Andmeid töödeldi konfidentsiaalselt, arvestades isikuandmete kaitse ja hea teadustava põhimõtteid (Tartu Ülikooli eetikakeskus, 2023). Uuringus kasutati õpetajate enda loodud koode, mille alusel ei olnud tulemuste esitamisel võimalik osalejaid tuvastada. Paber kandjal täidetud tööülesannete päevikud hävitati aprillis 2026. Uuringu pseudonüümitud digitaalset andmestikku säilitatakse kuni magistritöö kaitsmise ja võimaliku kontrolliperioodi lõpuni, seejärel see kustutatakse.

2.3 Andmeanalüüs

Uuringus kasutati kvantitatiivset kirjeldavat analüüsi, kuna eesmärk oli kirjeldada täiskoormusega üldhariduskooli õpetajate tööülesandeid, aktiivsete töötundide arvu ja töö tegemise kohta ning võrrelda neid näitajaid kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes. Rühmadevaheliste erinevuste täpsustamiseks kasutati lisaks võrdlusteste. Selline analüüsiviis sobib olukorras, kus eesmärk on anda ülevaade andmestiku põhitunnustest ning võrrelda

rühmade vahelisi erinevusi kirjeldavate näitajate ja toetavate võrdlustestide abil. Andmete esmane töötlemine jagunes kahe uurija vahel. Üks uurija kogus kokku seitsmepäevased tööülesannete päevikud, sisestas Exceli andmestruktuuri õpetaja koodi, kooliastme ning muud analüüsiks vajalikud taustatunnused ja edastas kodeeritud tööülesannete tabelid teisele uurijale. Teine uurija tegeles andmete puhastamise, kontrolli ja koondamisega. Selline tööjaotus võimaldas piirata osalejate äratuntavust andmeanalüüsi etapis ja toetas andmete konfidentsiaalset käsitlemist.

Andmeanalüüs viidi läbi Microsoft Excelis ja JASP statistikatarkvaras (JASP Team, 2026). Excelis toimus andmeanalüüs kolmes etapis. Esmalt kontrolliti ühtsesse Exceli andmestruktuuri sisestatud andmete täielikkust ja märgistuste korrektsust. Seejärel moodustati päevatasandi andmestik, milles koondati iga õpetaja iga päeva kohta analüüsiks vajalikud näitajad. Viimases etapis koostati õpetajatasandi koondandmestik, mille alusel arvutati nädalased ja keskmised näitajad ning võrreldi neid kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes. JASP-i kasutati normaaljaotuse kontrollimiseks ja rühmadevaheliste erinevuste statistiliseks võrdlemiseks.

Päevatasandi andmestikus koondati iga õpetaja iga päeva kohta järgmised tunnused: nädalapäev, päeva esimene töötund, päeva viimane töötund, aktiivsete töötundide arv, koolis tehtud tundide arv, kodus tehtud tundide arv, mujal tehtud tundide arv ning üheksa tööülesannete kategooria päevased summad. Õpetajatasandi koondandmestikus arvutati iga õpetaja kohta nädalased ja keskmised näitajad, sealhulgas aktiivsete töötundide arv nädalas, aktiivsete töötundide arv tööpäevadel ja nädalavahetusel, keskmine esimene ja viimane töötund, koolis, kodus ja mujal tehtud tundide koguarv ning tööülesannete kategooriate nädalased summad ja osakaalud. Selline struktuur võimaldas kirjeldada õpetajate töökorralduse põhinäitajaid õpetajatasandil ning võrrelda neid erinevate rühmade lõikes.

Andmete analüüsis lähtuti kolmest uurimisküsimusest. Esimese uurimisküsimuse puhul kirjeldati tööülesannete osatähtsuse jaotust üheksa tööülesannete kategooria alusel. Selleks summeeriti iga õpetaja kohta nädala jooksul kõigis aktiivsetes ajavahemikes esinenud tööülesannete kategooriad ning arvutati nende osakaalud kõigi registreeritud tööülesannete lõikes. Kuna ühes aktiivses ajavahemikus võis esineda mitu tööülesannet, ei võrdsustunud tööülesannete kategooriate kogusumma aktiivsete töötundide arvuga. Tulemuste esitamisel koondati varasemate uuringute (Boeskens & Nusche, 2021; HTM, 2016; Walker *et al.*, 2019) eeskujul üheksa tööülesannete kategooriat lisaks kolme suuremasse sisurühma. Teise

uurimisküsimuse puhul kirjeldati tööaja struktuuri aktiivsete töötundide arvu, tööpäeva alguse ja lõpu ning nädalavahetusel töötamise alusel. Selleks arvutati iga õpetaja kohta aktiivsete töötundide koguarv nädalas, aktiivsete töötundide arv tööpäevadel ja nädalavahetusel.

Tööpäeva alguseks loeti päeva esimene tund, milles esines vähemalt üks tööülesanne, ning tööpäeva lõpuks päeva viimane tund, milles esines vähemalt üks tööülesanne. Kolmanda uurimisküsimuse puhul kirjeldati töö tegemise kohta kolme näitaja abil: koolis, kodus ja mujal tehtud tundide arv ning nende osakaal aktiivsetest töötundidest. Selleks arvutati iga õpetaja kohta koolis, kodus ja mujal tehtud aktiivsete töötundide arv ning nende osakaal kõigist aktiivsetest töötundidest.

Kirjeldava analüüsi käigus arvutati tööülesannete, tööaja struktuuri ja töö tegemise koha peamised koondnäitajad, sealhulgas summad, keskmised ja protsentuaalsed osakaalud. Tulemused esitati jooniste abil. Võrdlevas analüüsis võrreldi õpetajate tööülesannete jaotust, tööaja struktuuri ja töö tegemise kohta kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes kirjeldavate näitajate alusel. Võrreldavate tunnuste puhul kontrolliti nende vastavust normaaljaotusele Shapiro-Wilki testiga. Kuna osa tunnuseid ei vastanud normaaljaotusele, kasutati võrdlusteks mitteparameetrilisi teste: kooliastmete vaheliste erinevuste hindamiseks Mann-Whitney testi ning ainevaldkondade vaheliste erinevuste hindamiseks Kruskal-Wallise testi. Statistiliselt oluliseks loeti erinevused juhul, kui $p < 0,05$. Võrdluste kasutati kirjeldava analüüsi toetava osana, et täpsustada, kas kirjeldavates näitajates ilmnenud rühmadevahelised erinevused avaldusid ka statistilistes võrdlustes. Sihipärase valimi ($n = 43$) ja mõne võrdlusrühma väikese osalejate arvu tõttu ei võimalda statistilised testid teha üldistusi kõigi Eesti õpetajate kohta. Seetõttu kasutati teste üksnes uuritud valimi rühmadevaheliste erinevuste täiendavaks kirjeldamiseks.

Andmeanalüüsi kvaliteedi tagamiseks rakendati mitut kontrollisammu. Esiteks sisestati andmed ühtse loogika alusel eelnevalt koostatud Exceli andmestruktuuri, mis võimaldas süstemaatiliselt kontrollida puuduvaid väärtusi ja võimalikke sisestusvigu. Teiseks võrreldi sisestatud andmeid originaalsete tööülesannete päevikutega, et kontrollida õpetaja koodi, päevade täielikkust ning tööülesannete ja töö tegemise koha märgistuste õigsust. Kolmandaks kontrolliti koondnäitajate loogilist kooskõla, näiteks seda, kas tööpäeva algus eelnes tööpäeva lõpule ning kas koolis, kodus ja mujal tehtud tundide summa vastas aktiivsete töötundide koguarvule.

3. Tulemused

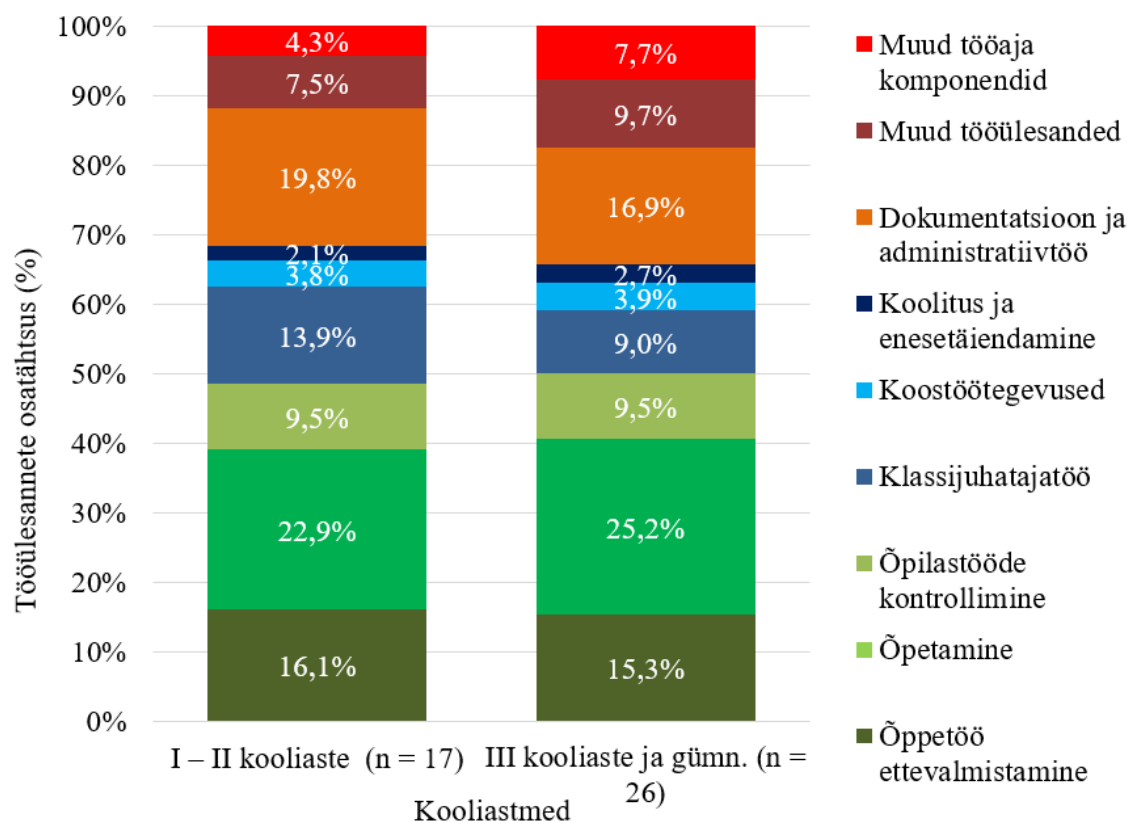
Magistritöö eesmärk oli anda nelja üldhariduskooli näitel ülevaade täiskoormusega töötavate õpetajate tööülesannete osatähtsuse jaotusest, aktiivsete töötundide arvust ja töö tegemise koha jaotusest ning selgitada välja nende näitajate erinevused kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes. Tulemused on esitatud kolme uurimisküsimuse kaupa.

3.1 Tööülesannete osatähtsus kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes

Esimese uurimisküsimusega sooviti selgitada välja, kuidas jaotuvad täiskoormusega üldhariduskooli õpetajate tööülesanded kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes.

Tööülesannete osatähtsuse analüüsis lähtuti õpetajate nädalas märgitud tööülesannete kogumahust. Kuna ühe töötunni jooksul oli õpetajatel võimalik märkida mitu tehtud tööülesannet, näitavad osakaalud tööülesannete suhtelist jaotust kõigi nädala jooksul registreeritud tööülesannete lõikes.

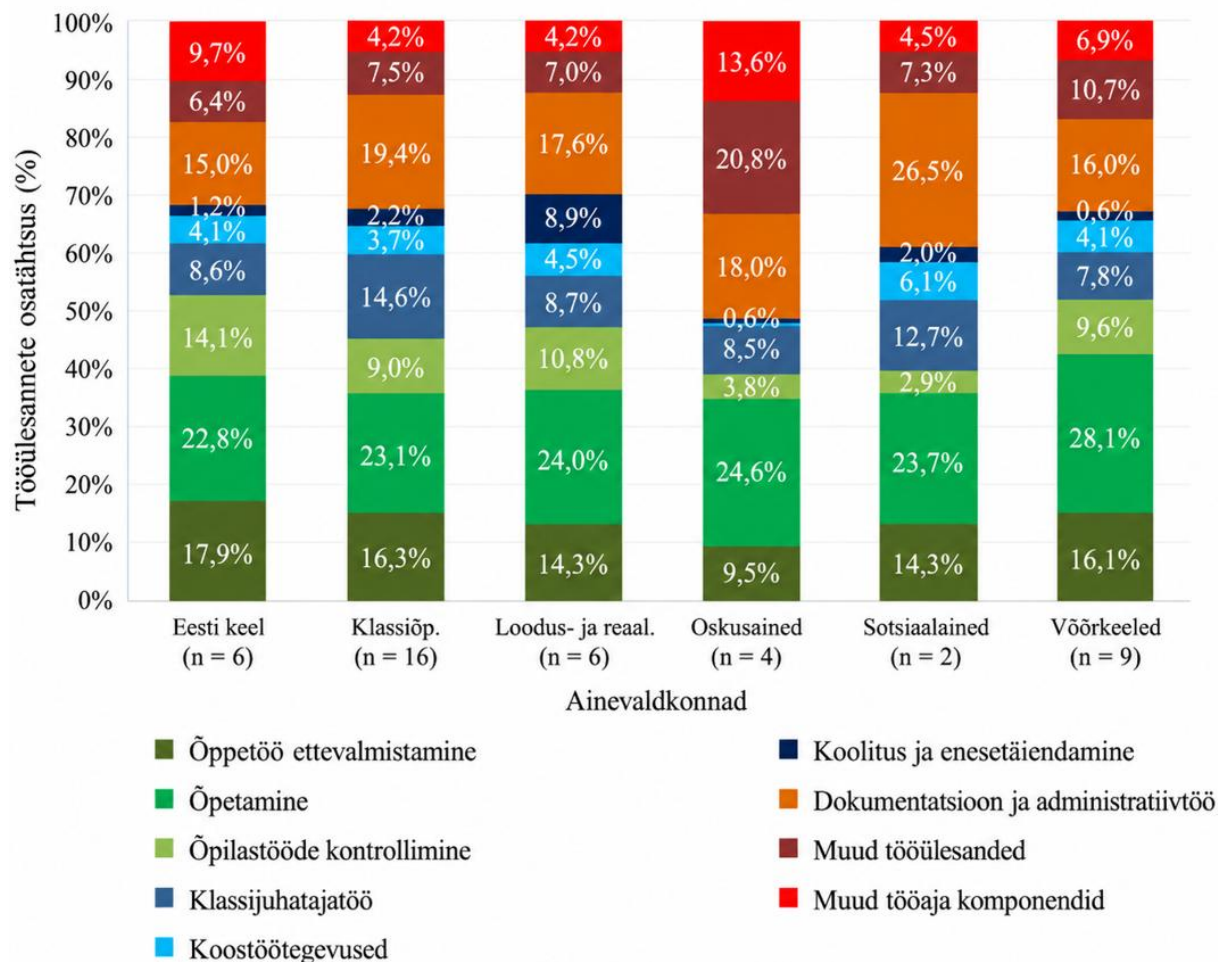
Joonis 1. Ühe nädala tööülesannete osatähtsuse jaotus kooliastmete lõikes

Jooniselt 1 ilmneb, et kooliastmete lõikes moodustasid õpetajate tööülesannetest olulise osa õpetamisega otseselt seotud tegevused, kuid erinevused tulid esile eelkõige õpetamisega kaasnevates ja paralleelsetes tegevustes. I–II kooliastme õpetajate tööülesannete

jaotuses olid enam esil klassijuhatajatöö ning õpilaste ja lapsevanematega seotud korralduslikud tegevused. III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajate tööülesannete jaotuses oli rohkem näha aineõpetajatele iseloomulikke tegevusi, nagu õppetöö ettevalmistamine, õpilastööde kontrollimine ja hindamine ning muud õpetamisega paralleelsed tööülesanded.

Joonis 2. Ühe nädala tööülesannete osatähtsuse jaotus ainevaldkondade lõikes

Jooniselt 2 ilmneb, et kõigi ainevaldkondade õpetajate nädalasi tööülesandeid kujundavad eeskätt õpetamisega seotud põhiülesanded ehk õppetöö ettevalmistamine, õpetamine ning õpilastööde kontrollimine ja hindamine. Ainevaldkondade erinevused ei ilmne seega niivõrd selles, kas õpetajad tegelevad õpetamisega seotud tegevustega, vaid pigem selles, millised õpetamisega kaasnevad ja paralleelsed tegevused iga õpetajarühma töönädalas enam esile tõusevad.

Kruskal-Wallise testi järgi ilmnis ainevaldkondade vahel statistiliselt oluline erinevus õppetöö ettevalmistamise osatähtsuses ($H(5) = 12,168$, $p = 0,033$; vt lisa 7) ning õpilastööde kontrollimise ja hindamise osatähtsuses ($H(5) = 14,053$, $p = 0,015$; vt lisa 8). Need erinevused

kinnitavad, et ainevaldkondade tööülesannete osatähtsuse jaotus erineb eelkõige õpetamisega kaasnevates tegevustes. Teistest eristusid eeskätt eesti keele ja kirjanduse õpetajad, kelle tööülesannetes oli ettevalmistuse ja hindamise osakaal suurem. Joonise 2 järgi moodustas õppetöö ettevalmistamine eesti keele ja kirjanduse õpetajate kõigist registreeritud tööülesannetest 17,9% ning õpilastööde kontrollimine ja hindamine 14,1%. Nende nädala tööülesannete mahtu kujundasid seega tugevamalt sellised tööülesanded, mida tehakse väljaspool otsest tunni läbiviimist ja mis nõuavad individuaalset süvenemist iga õpilase töödesse.

Loodus- ja reaalainete õpetajate tööülesannete jaotuses paistab samuti silma suurem õpilastööde kontrollimise ja hindamise maht, kuid erinevalt eesti keele ja kirjanduse õpetajate tööjaotuses avaldub lisaks hindamisele suuremal määral ka professionaalse arengu komponent.

Klassiõpetajate nädalat iseloomustab õpetamise kõrval kõige selgemalt klassijuhatajatööga seotud tööülesannete maht. Nende töös on enam esil õpilastega suhtlemine ja nende toetamine, suhtlemine lapsevanematega ning klassi igapäevase korraldusega seotud tegevused. Seetõttu ei kujunda klassiõpetajate nädalat ainult tunnid ja nende ettevalmistamine, vaid ka pidev vastutus ühe klassi õpilaste käekäigu eest.

Võõrkeelte õpetajate tööülesannete jaotust iseloomustab suurem õpetamise osakaal. Nende töönelal on otsene õppetöö osakaal suurem kui klassijuhatajatöö või muud õpetamisega paralleelsed tegevused. See tähendab, et võõrkeelte õpetajate tööprofiil on teistest õpetajarühmadest tunnikesksem ning nende nädalat kujundab rohkem tunni läbiviimine, konsultatsioonid ja muu vahetu õppetööga seotud tegevus.

Oskusainete õpetajate tööülesannete jaotust iseloomustab väiksem õppetöö ettevalmistamise ning õpilastööde kontrollimise ja hindamise osakaal. Nende nädalas on vähem esil tegevused nagu õppematerjalide koostamine või suuremahuline õpilastööde parandamine. Seetõttu eristub oskusainete õpetajate tööprofiil eelkõige selle poolest, et õpetamisega kaasnev ettevalmistus- ja hindamiskoormus on väiksem ning suurem osa tööst koondub tunnis toimuva õppetöö ümber.

Sotsiaalainete õpetajate rühma tulemusi tuleb tõlgendada ettevaatlikult, kuna rühma kuulus vaid kaks õpetajat. Seetõttu ei käsitleta seda rühma eraldi üldistatava tööprofiilina, vaid üksnes kirjeldava tulemuse osana.

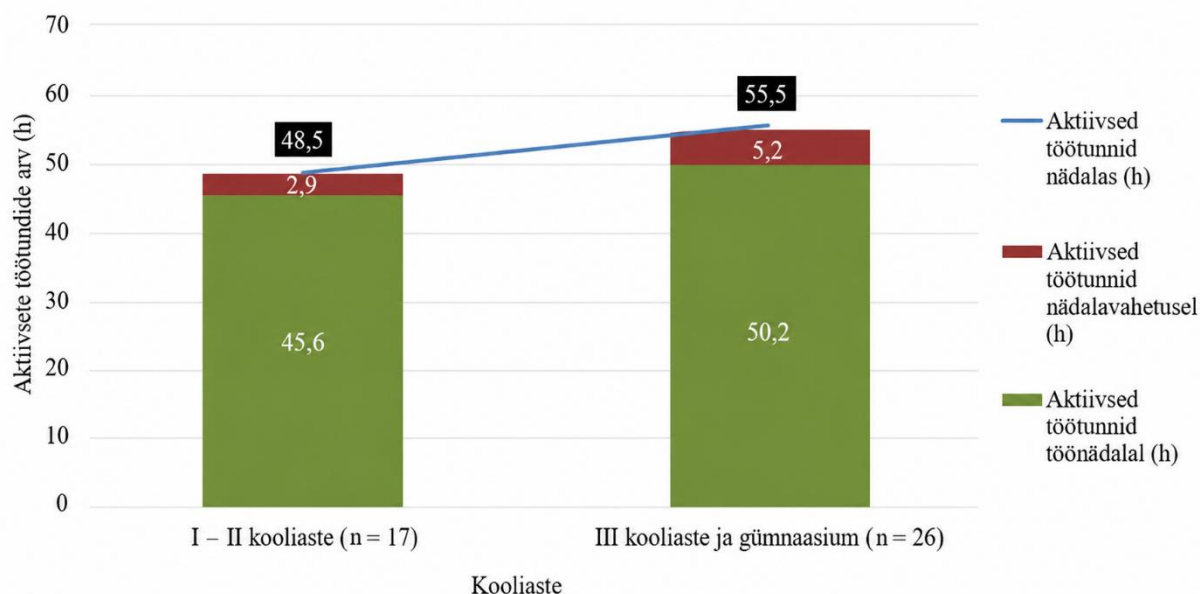
Kooliastmete lõikes ilmneb samasuunaline erinevus. I–II kooliastme rühm (n = 17) kattus valimi struktuuri tõttu peaaegu täielikult klassiõpetajatega (n = 16), samas kui III kooliastme ja gümnaasiumi rühma moodustasid valdavalt aineõpetajad (n = 26). Seetõttu peegeldab kooliastmete võrdlus suuresti klassiõpetajate ja aineõpetajate tööjaotuse erinevust.

Kokkuvõtteks ilmneb, et ainevaldkondi ei erista niivõrd õpetamise enda osakaal, vaid pigem see, millised õpetamisega kaasnevad tegevused iga õpetajarühma nädalat kõige enam kujundavad. Eesti keele ja kirjanduse õpetajate tööprofiili iseloomustab kõige selgemalt suurem ettevalmistuse ja hindamise maht, loodus- ja reaalainete õpetajate oma hindamise ja enesetäiendamise koosmõju, klassiõpetajate oma klassijuhatajatöö, võõrkeelte õpetajate oma tunnikesksus ning oskusainete õpetajate oma väiksem ettevalmistus- ja hindamiskoormus.

3.2 Aktiivsete töötundide arv kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes

Teise uurimisküsimusega sooviti teada saada, kuidas jaotub täiskoormusega üldhariduskooli õpetajate aktiivsete töötundide arv kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes. Tööaja analüüsis lähtuti aktiivsete töötundide arvust nädalas, tööpäevadel ja nädalavahetusel. Selline jaotus võimaldas võrrelda, kas õpetajarühmade erinevused avalduvad eeskätt tönädala kogumahas või selles, kui suurel määral kandub töö väljapoole tavapäraseid tööpäevi.

Joonis 3. Ühe nädala aktiivsete töötundide arv kooliastmete lõikes

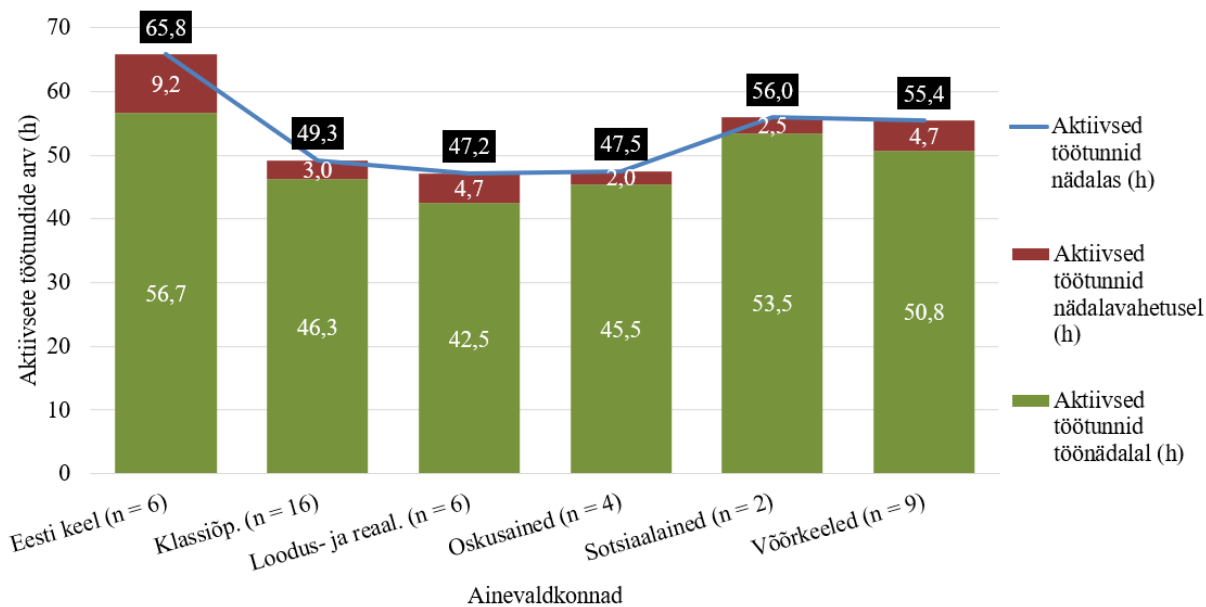

Jooniselt 3 ilmneb, et kooliastmete lõikes oli III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajate aktiivsete töötundide arv suurem kui I–II kooliastme õpetajatel. I–II kooliastme õpetajate keskmine nädalane aktiivsete töötundide arv oli 48,5 tundi (SD = 10,7; vt lisa 9), millest 45,6

tundi tehti tööpäevadel ja 2,9 tundi nädalavahetusel. III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajatel oli vastav näitaja 55,5 tundi nädalas (SD = 11,5; vt lisa 9), millest 50,2 tundi tehti tööpäevadel ja 5,2 tundi nädalavahetusel. See tähendab, et III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajate töö ei olnud uuritud valimis üksnes mahukam, vaid kandus ka suuremal määral nädalavahetusse.

Mann-Whitney U-testi järgi ilmnis kooliastmete vahel statistiliselt oluline erinevus nii tööpäeva aktiivsete töötundide arvus (U = 140,0, p = 0,045; vt lisa 10) kui ka kogu nädala aktiivsete töötundide arvus (U = 126,5, p = 0,019; vt lisa 10). See tähendab, et III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajate aktiivne tööaeg oli uuritud valimis statistiliselt oluliselt suurem kui I–II kooliastme õpetajatel. Kuna III kooliastme ja gümnaasiumi rühma moodustasid valdavalt aineõpetajad ning I–II kooliastme rühm kattus suurel määral klassiõpetajatega, peegeldab see erinevus osaliselt klassiõpetajate ja aineõpetajate tööaja erinevust. Esimese uurimisküsimuse tulemused osutasid, et III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajate tööülesannete jaotuses oli enam esil õpetamisega paralleelseid tegevusi. Seetõttu haakub suurem aktiivsete töötundide arv vanemate kooliastmete tööülesannete jaotusega, kus esineb rohkem väljaspool otsest õppetööd tehtavaid tegevusi.

Joonis 4. Ühe nädala aktiivsete töötundide arv ainevaldkondade lõikes

Joonisel 4 ilmneb, et ainevaldkondade lõikes oli aktiivsete töötundide arv suurim eesti keele ja kirjanduse õpetajatel. Nende keskmine nädalane aktiivsete töötundide arv oli 65,8 tundi (SD = 12,4; vt lisa 11), millest 56,7 tundi moodustasid tööpäevadel ja 9,2 tundi nädalavahetusel tehtud aktiivsed töötunnid. See tulemus haakub joonisel 2 (vt lk 18) ilmnenu

tööülesannete jaotusega, mille järgi oli eesti keele ja kirjanduse õpetajate töös suurem õppetöö ettevalmistamise ning õpilastööde kontrollimise ja hindamise osatähtsus. Seega kujundavad nende tööaega enam sellised ülesanded, mida tehakse väljaspool vahetut tunni läbiviimist ja mis võivad kanduda õhtutesse või nädalavahetusse.

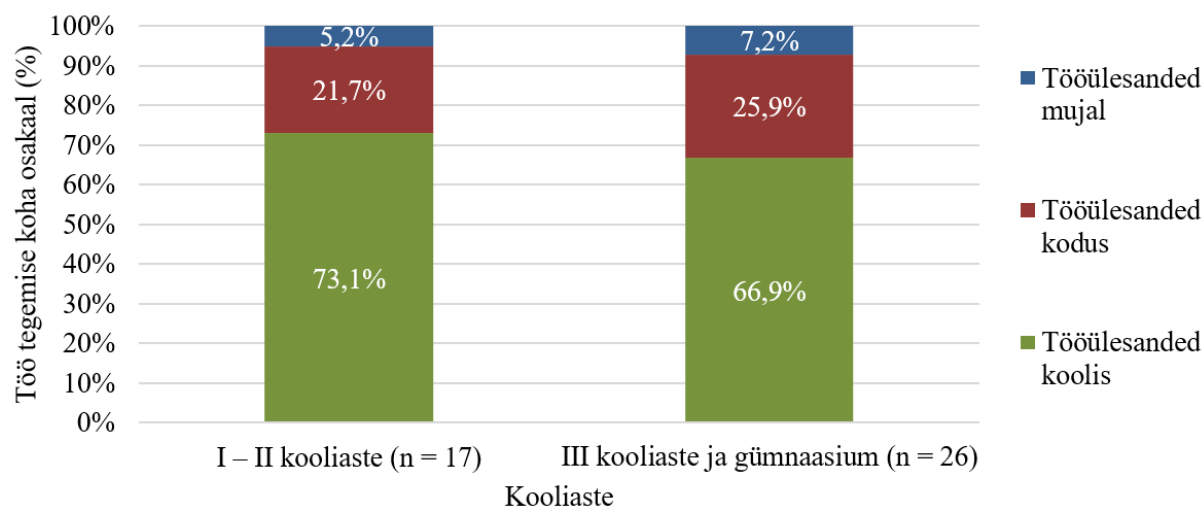
Kruskal-Wallise testi järgi ilmnes ainevaldkondade vahel statistiliselt oluline erinevus nii kogu nädala aktiivsete töötundide arvus ($H(5) = 12,523$, $p = 0,028$; vt lisa 12) kui ka nädalavahetuse aktiivsete töötundide arvus ($H(5) = 11,401$, $p = 0,044$; vt lisa 13). Eesti keele ja kirjanduse õpetajad eristusid teistest ainevaldkondadest suurema nädalase aktiivsete töötundide arvu ja suurema nädalavahetusel tehtud aktiivsete töötundide arvu poolest. Tööpäevade aktiivsete töötundide võrdluses ainevaldkondade vahel statistiliselt olulist erinevust ei ilmnenu.

Teise äärmusena eristus oskusainete õpetajate tööaja struktuur, mida iseloomustas väiksem nädalavahetusel tehtud aktiivsete töötundide arv. Oskusainete õpetajate nädalavahetusel tehtud aktiivsete töötundide keskmine arv oli 2,0 tundi, samas kui eesti keele ja kirjanduse õpetajatel oli see 9,2 tundi (vt lisa 11). See tulemus sobitub kokku joonisel 2 esitatud tööülesannete jaotusega, mille järgi oli oskusainete õpetajatel väiksem õppetöö ettevalmistamise ning õpilastööde kontrollimise ja hindamise osatähtsus. Seetõttu koondus nende töö enam tööpäevadele ega kandunud samal määral nädalavahetusse kui eesti keele ja kirjanduse õpetajatel.

Kokkuvõtteks ilmneb, et aktiivsete töötundide erinevused avalduvad uuritud valimis eelkõige ainevaldkondade lõikes. Eesti keele ja kirjanduse õpetajate tööaeg eristus suurema nädalase kogumahu ja nädalavahetusel tehtud töö poolest. Kooliastmete lõikes oli aktiivsete töötundide arv suurem III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajatel, kuid see erinevus peegeldab osaliselt ka klassiõpetajate ja aineõpetajate jaotust valimis.

3.3 Töö tegemise koha jaotus kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes

Kolmanda uurimisküsimusega sooviti teada saada, kuidas jaotub täiskoormusega üldhariduskooli õpetajate töö tegemise koht kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes. Töö tegemise koha analüüsis lähtuti sellest, kas aktiivsed töötunnid märgiti koolis, kodus või mujal tehtuks. Selline jaotus võimaldas võrrelda, kui suur osa õpetajate tööst toimub koolis ning kui suur osa kandub kodu- või muudesse keskkondadesse.

Joonis 5. Ühe nädala töö tegemise koha jaotus kooliastmete lõikes

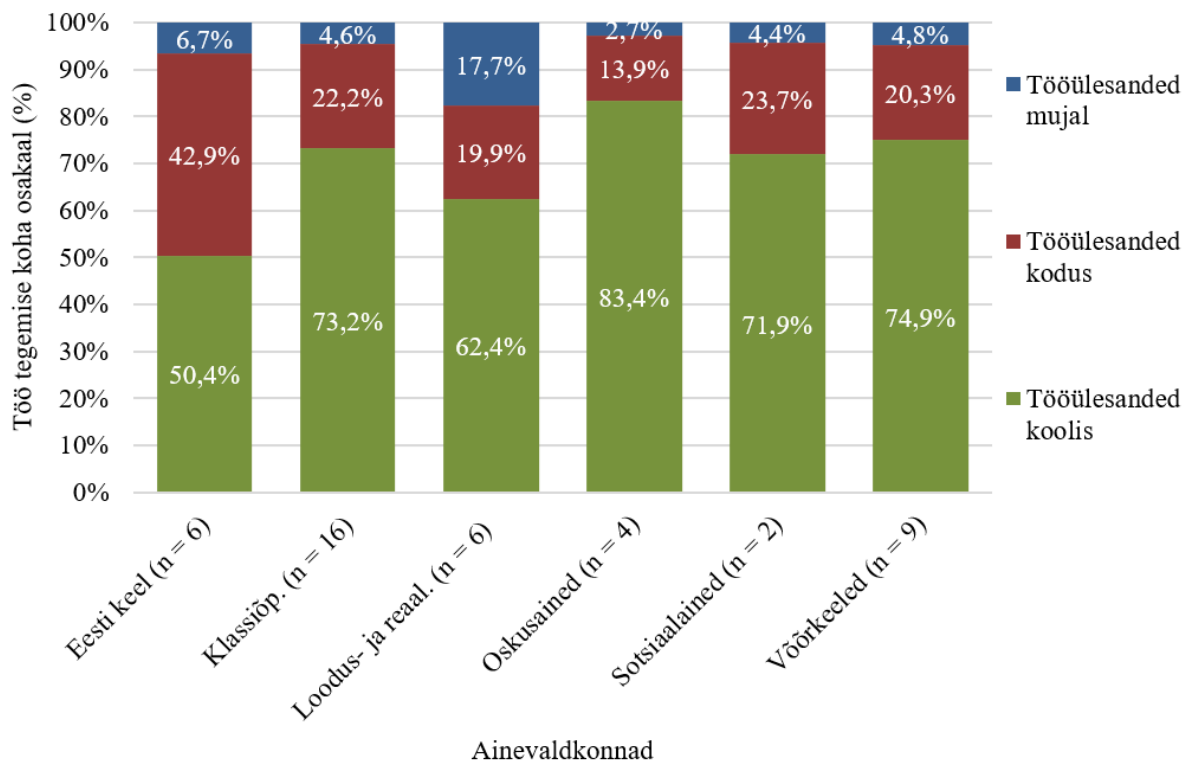
Jooniselt 5 ilmneb, et mõlemas kooliastmerühmas tehti suurim osa aktiivsetest töötundidest koolis, kuid ligikaudu kolmandik tööst kandus koolist väljapoole. Kooliastmete erinevust tuleb tõlgendada koos valimi struktuuriga. I–II kooliastme rühm kattus suurel määral klassiõpetajatega, samas kui III kooliastme ja gümnaasiumi rühma moodustasid valdavalt aineõpetajad. Seetõttu peegeldab kooliastmete erinevus osaliselt ka klassiõpetajate ja aineõpetajate töökorralduse erinevust. Vanemate kooliastmete õpetajate töö kandus sagedamini koolist välja, mis haakub ka teise uurimisküsimuse aktiivsete töötundide analüüsiga, kus III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajatel oli nädalane aktiivsete töötundide arv suurem.

Ainevaldkondade lõikes ilmneb jooniselt 6 (vt lk 23), et kõigi ainevaldkondade õpetajate tööst tehti suurim osa koolis, kuid koolist väljaspool tehtud töö osakaal erines ainevaldkondade lõikes. Ainevaldkonnad ei eristunud niivõrd selles, kas töö põhiline asukoht oli kool, vaid pigem selles, kui suurel määral kandus töö koolist koju või muudesse töö tegemise kohtadesse.

Oskusainete õpetajate tööülesannete täitmist iseloomustab kõige selgem koolikesksus (vt lk 23). Nende nädalane töö on kõige enam seotud kooliruumis toimuva õpetamise ja koolipõhiste tegevustega ning väiksem osa tööst kandub koju või mujale. See tulemus haakub jooniselt 2 (vt lk 18) ilmnunud tööülesannete jaotusega, mille järgi on oskusainete õpetajatel väiksem õppetöö ettevalmistamise ning õpilastööde kontrollimise ja hindamise osakaal. Nende nädalas on vähem selliseid tööülesandeid, mida tehakse tavaliselt väljaspool

klassiruumi, mistõttu on ka nende töö tegemise koht teistest ainevaldkondadest selgemalt koolikeskne.

Joonis 6. Ühe nädala töö tegemise koha jaotus ainevaldkondade lõikes

Eesti keele ja kirjanduse õpetajate töö tegemise koha jaotust iseloomustab seevastu suur kodus tehtud töö osakaal. Nende tööprofiilis on seega enam esil sellised tööülesanded, mida on võimalik teha väljaspool klassiruumi, näiteks õpilastööde kontrollimine ja hindamine ning õppetöö ettevalmistamine. See sobitub kokku joonisel 2 nähtud suurema õppetöö ettevalmistamise ning õpilastööde kontrollimise ja hindamise osakaaluga, mis eristab seda õpetajarühma teistest kõige selgemalt. Nende puhul eristub kodus tehtud töö teistest ainevaldkondadest kõige selgemalt.

Loodus- ja reaalainete õpetajate töö tegemise koht paistab silma suurema hajususega, sest nende töös on teistest enam esindatud ka mujal tehtud tööülesanded. Ainevaldkondade võrdluses ilmnes statistiliselt oluline erinevus just mujal tehtud töö osakaalus ($H(5) = 12,791$; $p = 0,025$; vt lisa 14), kus teistest eristusid loodus- ja reaalainete õpetajad. See haakub joonisel 2 kujutatud suurema koolituse ja enesetäiendamise seotud tööülesannete mahuga.

Klassiõpetajate, võõrkeelte õpetajate ja sotsiaalsainete õpetajate töö jääb töö tegemise koha mõttes nende kahe äärmuse vahele: põhiosa tööst tehakse koolis, kuid osa tööst kandub

ka koju. Klassiõpetajate puhul haakub see tööülesannete jaotusega, milles on enam esil klassijuhatajatöö ning igapäevased suhtlus- ja korraldusülesanded. Võõrkeelte õpetajate puhul sobitub kooli ja kodu vahel jaotuv töökoht tunnikesksema tööprofiiliga, kus õpetamine ise on suurema osatähtsusega. Sotsiaalinete õpetajate puhul seostub koolis ja kodus tehtava töö vahepealne jaotus omakorda klassijuhatajatöö suurema osatähtsusega, kuigi selle rühma väikese valimi ($n = 2$) tõttu ei võimalda see tulemus teha üldistusi.

Kooliastmete lõikes on töö tegemise koha jaotus samasuunaline. Mõlema rühma puhul tehakse suurim osa tööst koolis, kuid III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajate töö kandub sagedamini ka koju ja mujale väljapoole kooli. I–II kooliastme õpetajate töö on seevastu koolikesksem. Kuna I–II kooliastme rühm kattus suurel määral klassiõpetajatega ning III kooliastme ja gümnaasiumi rühma moodustasid valdavalt aineõpetajad, peegeldab see erinevus eelkõige klassiõpetajate ja aineõpetajate töökorralduse erinevust. Esimese uurimisküsimuse tulemused näitasid seejuures, et I–II kooliastme õpetajate töös olid enam esil klassijuhatajatöö ning administratiivsed tegevused, samas kui III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajate tööülesannete jaotuses oli rohkem õpetamisega paralleelseid tegevusi. Ka töö tegemise koha võrdluses haakub see sellega, et vanemate kooliastmete õpetajate töö kandub sagedamini koolist välja.

Kokkuvõtteks ilmneb, et õpetajate töö tegemise koht oli uuritud valimis valdavalt kool, kuid ligi kolmandik aktiivsetest töötundidest kandus koolist väljapoole. Ainevaldkondade lõikes eristusid kõige selgemalt oskusainete õpetajad, kelle töö oli kõige koolikesksem, eesti keele ja kirjanduse õpetajad, kellel oli suurem kodus tehtud töö osakaal, ning loodus- ja reaalainete õpetajad, kelle töös oli rohkem mujal tehtud tööülesandeid. Kooliastmete lõikes oli III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajate töö mõnevõrra hajusam kui I–II kooliastme õpetajatel, kuid seda erinevust tuleb tõlgendada koos valimi struktuuriga, sest I–II kooliastme rühm kattus suurel määral klassiõpetajatega ning III kooliastme ja gümnaasiumi rühma moodustasid valdavalt aineõpetajad.

4. Arutelu

Magistritöö eesmärk oli anda nelja üldhariduskooli näitel ülevaade täiskoormusega töötavate õpetajate tööülesannete osatähtsuse jaotusest, aktiivsete töötundide arvust ja töö tegemise koha jaotusest ning selgitada välja nende näitajate erinevused kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes. Arutelu peatükis tõlgendatakse töö tulemusi kolme uurimisküsimuse

kaupa ning seostatakse neid varasemate õpetajate töökoormust, tööülesannete jaotust ja tööaja korraldust käsitlevate uuringutega. Lisaks arutletakse tulemuste rakendusvõimaluste üle koolisisese töökoormuse arvestuse ja töökorralduse täpsustamisel. Magistritöö tulemused osutavad, et õpetajate töökoormuse mõtestamisel ei piisa kontakttundide arvust ega ametlikust tööajast, sest õpetajatöö koosneb mitmekesistest tööülesannetest ning eri ainevaldkondade õpetajate tööprofiilid erinevad nii tööülesannete struktuuri, tööaja mahu kui ka töö tegemise koha poolest.

Kuigi õpetamisega seotud tuumiktegevustel nagu õppetöö ettevalmistamine, õpetamine ja hindamine on õpetajate töös keskne roll, ilmnevad rühmade vahel erinevused just õpetamisega kaasnevates tegevustes, aktiivsete töötundide arvus ja töö tegemise kohas. Kolme uurimisküsimuse tulemused täiendavad üksteist: õpetajate tööülesanded jaotuvad ainevaldkondade kaupa erinevalt, aktiivsete töötundide arv ei ole ühtlane ning õpetajate töö ei piirdu ainult kooliruumiga, vaid kandub osaliselt kodusesse keskkonda ja nädalavahetustesse. Tulemused kinnitavad töö teoreetilist lähtekohta, et õpetajate töökoormust tuleb käsitleda tööülesannete struktuuri, tööaja mahu ja töö tegemise koha koosmõjus (Boeskens & Nusche, 2021; Creagh *et al.*, 2023; HTM, 2016), mitte üksnes kogutundide või kontakttundide kaudu. See tähendab, et õpetajate töökoormuse arvestamisel tuleks senisest enam arvestada ainevaldkondlikke erinevusi ning võtta tõsisemalt arvesse ka väljaspool kooli tehtavat tööd, sest õpetaja tegelik töö hõlmab lisaks õpetamisele ka õpetamist toetavaid ja sellega paralleelseid ülesandeid (HTM & ELVL, 2021). Töökoormuse analüüs on oluline nii koolisisese töökorralduse kujundamisel kui ka laiemalt hariduskorralduslike otsuste tegemisel. Kuna töökoormus, õpetaja töö väärtustamine ja õpetajate ametis püsimine moodustavad omavahel seotud probleemikimbu (Leijen *et al.*, 2025) ning töökoormuse mõju avaldub ka ajasurve kogemuses ja emotsionaalses kurnatuses (Maas *et al.*, 2021), ei ole õpetajate töökoormuse täpsem mõtestamine üksnes töökorralduslik küsimus, vaid seostub õpetajaameti ja haridussüsteemi jätkusuutlikkusega.

Esimese uurimisküsimuse tulemused näitasid, et kõigi ainevaldkondade õpetajate nädala tööülesandeid kujundavad eeskätt õppetöö ettevalmistamine, õpetamine ning õpilastööde kontrollimine ja hindamine. See tulemus on kooskõlas varasemate Eestis läbi viidud uuringutega (HTM, 2016; Vöörmann & Helemäe, 2006), mille järgi moodustavad õpetajatöö suurima osa just õpetamisega otseselt seotud või seda vahetult toetavad tegevused. Samas näitas töö selgelt, et ainevaldkondi ei erista niivõrd õpetamisega seotud tegevuste

osakaal, vaid pigem see, millised õpetamisega kaasnevad ülesanded nende nädalas enam esile tõusevad. See tulemus seostub Boeskensi ja Nusche (2021) seisukohaga, et õpetaja tööaja kirjeldamisel tuleb eristada õpetamisega, ettevalmistust, hindamist, administratiivtööd, koostööd ja professionaalset arengut. Kogutundide arv üksi ei näita, millest töökoormus tegelikult koosneb. Sarnast arusaama toetavad ka Walker jt (2019), kelle järgi moodustab märkimisväärne osa õpetajatööst mitteõpetamisega seotud tegevustest.

Kõige selgemalt eristusid uuringus eesti keele ja kirjanduse õpetajad, kelle tööprofiili iseloomustas suurem õppetöö ettevalmistamise ning õpilastööde kontrollimise ja hindamise osakaal. See tulemus kattub varasemate uuringutega (HTM, 2016; Vöörmann & Helemäe, 2006), mille järgi kulub just selles ainevaldkonnas rohkem aega hindamisele ja kirjaliku tagasiside andmisele. Loodus- ja reaalainete õpetajate tööülesannete struktuuris paistis samuti silma hindamise suurem osakaal, kuid lisaks sellele ka enesetäiendamine. Klassiõpetajate nädalat iseloomustas õpetamise kõrval kõige enam klassijuhatajatöö, samas kui võõrkeelte õpetajate töö jäi tunnikesksemaks ning oskusainete õpetajatel oli ettevalmistuse ja hindamise osakaal väiksem. Need erinevused toetavad Vöörmanni ja Helemäe (2006) järeldust, et õpetajate töökoormust tuleb käsitleda diferentseeritult, kuna õpetaja töö keskmis ei ole enam üksnes õpetamine, vaid õpetamise ümber koondub üha rohkem erinevaid kohustusi (Calhoon & Grünke, 2025; HTM, 2024), mis muudavad erinevate ainevaldkondade tööprofiilid sisuliselt erinevaks.

Kooliastmete lõikes tuleb tulemusi tõlgendada lähtuvalt valimi struktuurist. I–II kooliastme rühm kattus peaaegu täielikult klassiõpetajate rühmaga, samas kui III kooliastme ja gümnaasiumi rühma moodustasid aineõpetajad. Varasemates uuringutes on samuti rõhutatud, et õpetajate töökoormus sõltub õpetaja rollist, töökorraldusest ja kokkulepitud tööülesannetest (HTM & ELVL, 2021; Philipp & Kunter, 2013). Seetõttu ei näita kooliastmete erinevused ainult kooliastmest tulenevat töökorraldust, vaid peegeldavad ka klassiõpetajate ja aineõpetajate erinevaid tööprofiile.

Teise uurimisküsimuse tulemused näitasid, et aktiivsete töötundide arv ei olnud õpetajarühmade vahel ühtlane. See tulemus on oluline, sest see näitab, et täiskoormusega õpetajate töökoormust ei saa kirjeldada ainult formaalse tööajanormi või kontakttundide arvu kaudu. Uuritud valimis ületas mõlema kooliastmerühma keskmine aktiivsete töötundide arv 35-tunnise tööajanormi ning ainevaldkondade vahel ilmnisid erinevused selles, kui suureks õpetajate töönael kujunes ja kui palju tööd kandus nädalavahetusse. Tulemused haakuvad

HTM-i (2016) ja Hulme jt (2024) järeldustega, et õpetajate tegelik tööülesannete maht ületab sageli ettenähtud tööajanormi. Töökoormus ei väljendu ainult töötundide arvus, vaid ka tööülesannete koondumises ning töö kandumises väljapoole tavapärast tööpäeva ja kooliruumi.

Kõige suurema aktiivsete töötundide arvuga töönädalat iseloomustasid eesti keele ja kirjanduse õpetajad, samas kui oskusainete õpetajate aktiivne tööaeg oli väiksem. Seejuures ilmnisid erinevused nii ainevaldkondade aktiivsete töötundide kogumahus kui ka nädalavahetusel tehtavas töös, viidates sellele, et õpetajatöö kandub erineval määral väljapoole ametlikku koolipäeva raamistikku, sealhulgas õhtusse ja nädalavahetusse (Allen *et al.*, 2021). Eesti keele ja kirjanduse õpetajate tööaja profiil oli uuringus kõige selgemini väljaspool tavapärast töönädalat kanduv. See sobitub hästi esimese uurimisküsimuse tulemustega: kui nende tööd kujundavad suuremal määral ettevalmistus ja suuremahuliste õpilastööde hindamine, siis on mõistetav, et osa tööst jätkub ka pärast ametlikku koolipäeva ning õpetajatel ei jää piisavalt aega teha oma tööd sisuliselt ja kvaliteetselt (Creagh *et al.*, 2023). Sarnaselt rõhutab Green (2021), et õpetajate tööprobleemi ei saa taandada ainult töötundide arvule, sest muutunud on ka töö kvaliteet, paindlikkus ja juhitavus. See toetab järeldust, et pikem tööaeg ei tähenda üksnes suuremat mahtu, vaid osutab ka sellele, et osa tööülesannetest on keeruline mahutada tööpäevade sisse ja need nihkuvad nädalavahetusse.

Kooliastmete lõikes ilmnis, et III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajate tööaeg oli pikem ning nende töö kandus sagedamini ka nädalavahetusse. See võib olla seotud sellega, et nendes kooliastmetes töötavate aineõpetajate töös on rohkem ülesandeid, mis hõlmavad hindamist, planeerimist, andmetööd ja suhtluskoormust (DfE, 2025). Allen jt (2021) toovad esile, et õpetajate tööaja kirjeldamisel tuleb arvestada mitte ainult tööaja kogumahtu, vaid ka seda, millal töö tehakse. Seetõttu näitavad tulemused, et kooliastmete võrdluses ei ole oluline ainult aktiivsete töötundide koguarv, vaid ka töö jaotumine tööpäevade ja nädalavahetuse vahel. See kinnitab töö teoreetilist lähtekohta, et õpetajate töökoormus on mõjutatud sellest, kuidas tööülesanded mahuvad või ei mahu tavapärase tööpäeva raamidesse.

Kolmanda uurimisküsimuse tulemused näitasid, et suurem osa tööst tehakse koolis. Ainevaldkondade vahel ilmnisid selged erinevused töö tegemise koha jaotuses. Eesti keele ja kirjanduse õpetajatel oli suurim kodus tehtud töö osakaal, samas kui oskusainete õpetajate töö oli kõige koolikesksem. Õpetajate töö tegemise koht ei ole pelgalt logistiline näitaja, vaid seotud otseselt tööülesannete struktuuriga, kuna õpetamise kõrval tehavad ülesanded, nagu

ettevalmistus ja hindamine, on ajaliselt ja ruumiliselt paindlikumad kui vahetu tunnitöö (Allen *et al.*, 2021; Krantz-Kent, 2008). Eesti keele ja kirjanduse õpetajate suurem kodus tehtud töö osakaal sobitub kokku nende suurema ettevalmistus- ja hindamiskoormusega. Oskusainete õpetajate suurem koolikesksus sobitub omakorda kokku väiksema ettevalmistamise ja hindamise osakaaluga. Õpetaja aeg on haridussüsteemis keskne ressurss, mille jaotus ei ole üksnes õpetaja individuaalne harjumus, vaid seotud otseselt töö sisuga (Boeskens & Nusche, 2021). Seetõttu näitavad õpetajate töö tegemise koha tulemused, et töökoormuse hindamisel ei piisa ainult koolis tehtava töö arvestamisest, vaid arvesse tuleb võtta ka neid ettevalmistus-, hindamis- ja korraldusülesandeid, mis kanduvad koolivälisesse keskkonda.

Kooliastmete lõikes ilmnas, et mõlema rühma puhul tehti kaks kolmandikku tööülesannetest koolis, kuid III kooliastme ja gümnaasiumi õpetajate töö kandus sagedamini ka koju ja mujale. Kuna see erinevus kattus suurel määral klassiõpetajate ja aineõpetajate jaotusega, tuleb tulemust tõlgendada pigem õpetajarollide ja ainevaldkondade kui kooliastme erinevusena. Samas osutavad tulemused selgelt, et õpetajatöö ei piirdu kooliruumiga, vaid osa õpetamisega seotud ülesandeid hajub eri aegade ja töökohtade vahel. Samale järeldusele jõuti HTM-i (2016) õpetajate tööajauuringus, kus osa õpetajate tööajast tehti kodus ja mujal väljaspool koolimaja. Krantz-Kent (2008) seostab sellist tööaja ja -koha paindlikkust õpetamise kõrval tehtavate ülesannetega, näiteks õppetöö ettevalmistuse ja hindamisega. HTM-i ja ELVL-i (2021) järgi tuleb õpetaja tööülesandeid käsitleda üldtööaja sees tervikuna, mitte ainult kontakttundide kaudu. Seetõttu näitavad uuringu tulemused, et väljaspool kooli tehtav töö peab olema osa õpetajate töökoormuse arvestusest, mitte nähtamatu lisatöö.

Uurimuse oluline tugevus on andmekogumise viis. ESM-i põhimõtetest lähtuv tööülesannete päevik võimaldas kirjeldada õpetajate töökoormust ajapõhiselt ja tegevuse toimumisele võimalikult lähedal, mis aitab esile tuua tegevuste tegelikku kulgu täpsemalt kui meenutustel põhinevad tööaja uuringud (Arndt *et al.*, 2023). Lisaks võimaldas pilootuuringute tagasiside kujundada tööülesannete päeviku õpetajatele arusaadavamaks ja täitmise seisukohalt jõukohasemaks, mistõttu on instrumenti võimalik tulevikus edasi arendada ja regulaarselt kasutada koolisisese töökoormuse hindamise vahendina. Magistratöö tulemused andsid detailsema pildi õpetajate tööülesannete jaotusest, tööaja mahust ja töö tegemise kohast, kuna meenutustel põhinevad uuringud kipuvad põhiülesandeid üle hindama ja paralleelselt toimuvaid väiksema mahuga tegevusi alahindama (Te Braak *et al.*, 2022). Kogemuse väljavõttemetodil loodud tööülesannete päevikut saab rakendada koolisisese

töökoormuse analüüsis, sest see aitab juhtkonnal näha, millised tööülesanded jäävad kontakttundide kõrval vähem nähtavaks, kuid mõjutavad õpetaja tegelikku töömahtu. Samuti saab tööülesannete, aktiivsete töötundide ja töö tegemise koha andmeid kasutada arenguveestlustel, tööülesannete jaotuse ülevaatamisel ning kooliastme- või ainevaldkonnapõhiste töökoormusmudelite täpsustamisel.

Uurimuse tulemuste tõlgendamisel tuleb arvestada mitme piiranguga. Uuring põhines sihipärasel valimil, mistõttu ei saa tulemusi üldistada kogu Eesti õpetajaskonnale. Kooliastmete võrdlus kattus suurel määral klassiõpetajate ja aineõpetajate jaotusega ning mõned ainevaldkondade rühmad, eriti sotsiaalsed (n = 2), olid väikesed. Lisaks mõõdeti tööaega 60-minutiliste ajavahemike lõikes, mistõttu aktiivsete töötundide näitajad kirjeldavad töötegevuste esinemist 60-minutilistes ajavahemikes, mitte minutipõhist kestust. Selline lahendus lihtsustas uuringu läbiviimist, kuid tähendas ühtlasi kompromissi andmete detailsuse ja osalejate koormuse vahel (Hektner *et al.*, 2007). Uuring kajastab ainult ühte seitsmepäevast perioodi ega võimalda kirjeldada töökoormuse hooajalist muutumist kogu õppeaasta vältel. Varasemad uuringud (DfE, 2025; HTM, 2016) on näidanud, et õpetajate töökoormus ei püsi õppeaasta jooksul ühtlane, vaid suureneb teatud perioodidel, näiteks õppeaasta lõpus või hindamise ja aruandlusega seotud aegadel ning on nende koormustippudega võrreldes väiksem õppeaasta vahepealsetel perioodidel. Edasistes uuringutes on seetõttu põhjendatud laiendada valimit ning koguda andmeid mitmel eri perioodil õppeaasta jooksul. See võimaldaks täpsemalt välja selgitada, kuidas õpetajate tööülesannete ja tööaja struktuur muutub õppeaasta alguses, keskel ja lõpus ning koolivaheaegadel. Samuti oleks oluline võrrelda õpetajate tegelikku tööaega koolides ametlikult kokku lepitud töökorraldusega, et paremini mõista, kui suur on erinevus õpetaja ametlikult kirjeldatud ja tegelikult tehtava töö vahel. Selline võrdlus aitaks täpsemalt hinnata, millised tööülesanded jäävad ametlikus koormusarvestuses vähem nähtavaks, kuid mõjutavad õpetaja tegelikku töömahtu.

Kokkuvõttes näitavad tulemused, et õpetajate töökoormuse mõtestamisel ei piisa kontakttundide, ametliku tööaja ega koolis tehtava töö arvestamisest. Õpetajate töökoormus kujuneb tööülesannete sisust, aktiivsete töötundide arvust ja töö tegemise kohast ning need erinevad nii ainevaldkondade kui ka õpetajarollide lõikes. Seetõttu peaks koolipõhine töökoormuse arvestus hõlmama ka õpetamist toetavaid, tööpäevast väljapoole kanduvaid ja kodus tehtavaid tööülesandeid, mis jäävad kontakttundide põhises arvestuses sageli vähem nähtavaks.

Tänuõnad

Täname kõiki uuringus osalenud õpetajaid, kes andsid oma panuse meie magistritöö valmimisse. Suur tänu meie juhendajatele Kulno Türkile ja Pihel Hundile, kelle asjakohased soovitusel ja konstruktiivne tagasiside saatsid meid kogu töö kirjutamise vältel. Suur aitäh edasiviivate tähelepanekute ja soovitude eest haridusuuringute lektor Gerli Silmale. Samuti täname kursusekaaslasid Maivi Liiskmanni, Eva Oravat, Maarja Vaikmaad, Asko Urit ja Rein Uusmaad oluliste märkamiste ja toetuse eest.

Autorsuse kinnitus

Magistritöö koostasime ühiselt OneDrive'i keskkonnas. Arko keskendus rohkem teooria esimese kahe peatüki kirjutamisele, Kaur kogemuse väljavõtte meetodi teooria, metoodika ja andmekogumise peatükkide koostamisele. Andmekogumise viis läbi Kaur ning andmete puhastamisega tegeles Arko. Andmeanalüüs ja tulemuste kirjeldamine valmisid koostöös. Arutelu peatüki kirjutasime samuti koos.

Kinnitame, et oleme selle lõputöö koostanud ise ning näidanud korrektselt teiste autorite ja toetajate panust. Töö on koostatud Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuete järgi ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Kaur Alle

Arko Kask

/allkirjastatud digitaalselt/

/allkirjastatud digitaalselt/

13.05.2026

13.05.2026

Kasutatud kirjandus

- Allen, R., Benhenda, A., Jerrim, J., & Sims, S. (2021). New evidence on teachers' working hours in England: An empirical analysis of four datasets. *Research Papers in Education*, 36(6), 657–681. <https://doi.org/10.1080/02671522.2020.1736616>
- Arndt, H. L., Granfeldt, J., & Gullberg, M. (2023). Reviewing the potential of the Experience Sampling Method (ESM) for capturing second language exposure and use. *Second Language Research*, 39(1), 39–58. <https://doi.org/10.1177/02676583211020055>
- Beilmann, M., & Rämmer, A. (2025). Valimi moodustamine. M. Beilmann, S. Opermann ja D. Kutsar (toim), *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*. <https://samm.ut.ee/valimi-moodustamine/>
- Boeskens, L., & Nusche, D. (2021). *Not enough hours in the day: Policies that shape teachers' use of time* (OECD Education Working Papers No. 245). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/15990b42-en>
- Bolger, N., Davis, A., & Rafaeli, E. (2003). Diary methods: Capturing life as it is lived. *Annual Review of Psychology*, 54, 579–616. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.54.101601.145030>
- Calhoon, M. B., & Grünke, M. (2025). Can our educational system survive by continuing to “put the cart before the horse?” *Insights into Learning Disabilities*, 22(1), 1–22. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1481895>
- Creagh, S., Thompson, G., Mockler, N., Stacey, M., & Hogan, A. (2023). Workload, work intensification and time poverty for teachers and school leaders: A systematic research synthesis. *Educational Review*, 1–20. <https://doi.org/10.1080/00131911.2023.2196607>
- Csikszentmihalyi, M., & Larson, R. (1987). Validity and reliability of the experience-sampling method. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 175(9), 526–536. <https://doi.org/10.1097/00005053-198709000-00004>
- Department for Education. (2025). *Working lives of teachers and leaders: Qualitative insight into teacher and leader workload*. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/685bcd654cd6b031687097cd/Working_lives_of_teachers_and_leaders_-_qualitative_insight_into_teacher_and_leader_workload.pdf
- Eesti Keele Instituut. (s.a.). *Eesti Keele Seletav Sõnaraamat: Koormus*. <https://arhiiv.eki.ee/dict/psv/index.cgi?F=M&Q=koormus>

- Eurostat. (2019). *Harmonised European Time Use Surveys (HETUS): 2018 guidelines: 2019 edition*. Publications Office of the European Union.
<https://data.europa.eu/doi/10.2785/926903>
- Green, F. (2021). British teachers' declining job quality: Evidence from the Skills and Employment Survey. *Oxford Review of Education*, 47(3), 386–403.
<https://doi.org/10.1080/03054985.2020.1847719>
- Haridus- ja Teadusministeerium. (2016). *Õpetajate tööaja kasutuse ja töö lisatasustamise praktikate uuring*. Tartu Ülikool. <https://dspace.ut.ee/items/a059b14c-720f-4bdf-b491-fd1a5cd0bf0d/full>
- Haridus- ja Teadusministeerium. (2019). *Elukestva õppe strateegia 2020 vahehindamine: Lõpparuanne*. https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2022-10/1.elukestva_oppe_strateegia_vahehindamise_aruanne_0.pdf
- Haridus- ja Teadusministeerium. (2024). *Tulemusaruande analüütiline lisa 2023*.
https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2024-09/TA_anal%C3%BC%C3%BCtiline_lisa_2023.pdf
- Haridus- ja Teadusministeerium, & Eesti Linnade ja Valdade Liit. (2021). *Õpetajate töö- ja palgakorralduse kaasajastamise käsiraamat*.
https://harno.ee/sites/default/files/documents/2021-05/JUHENDMATERJAL_UUS.pdf
- Haridustöötajate tööaeg (2013). Riigi Teataja I, 27.08.2013, 3.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/127082013003>
- Hektner, J. M., Schmidt, J. A., & Csikszentmihalyi, M. (2007). *Experience sampling method: Measuring the quality of everyday life*. SAGE Publications, Inc.
<https://doi.org/10.4135/9781412984201>
- Hulme, M., Beauchamp, G., Wood, J., & Bignell, C. (2024). *Teacher workload report 2024: Executive summary*. University of the West of Scotland.
<https://doi.org/10.13140/RG.2.2.25134.32321>
- JASP Team. (2026). *JASP (Version 0.96.0)* [Computer software]. <https://jasp-stats.org/>
- Karjääriastmete nimetused ja palgakoeffitsiendid ning karjääriastmete omistamise tingimused (2026). Riigi Teataja I, 26.02.2026, 7. <https://www.riigiteataja.ee/akt/126022026007>
- Kutsekoda. (2025, 24. aprill). *Septembrist hakkavad kehtima uued õpetaja kutsestandardid*.
<https://kutsekoda.ee/septembrist-hakkavad-kehtima-uued-opetaja-kutsestandardid/>

- Krantz-Kent, R. M. (2008). Teachers' work patterns: When, where, and how much do U.S. teachers work? *Monthly Labor Review*, 131(3), 52–59.
<https://www.bls.gov/opub/mlr/2008/03/art4full.pdf>
- Kreuzfeld, S., Felsing, C., & Seibt, R. (2022). Teachers' working time as a risk factor for their mental health: Findings from a cross-sectional study at German upper-level secondary schools. *BMC Public Health*, 22, Article 307. <https://doi.org/10.1186/s12889-022-12680-5>
- Leijen, Ä., Jõgi, A.-L., Pedaste, M., Poom-Valickis, K., Uibu, K., Eisenschmidt, E., Oppi, P., Taimalu, M., Tinn, M., & Kalle, V. (2025). *OECD rahvusvahelise õpetamise ja õppimise uuringu TALIS 2024 Eesti tulemused*. Haridus- ja Noorteamet.
https://hm.ee/sites/default/files/documents/2025-11/TALIS2024_UURING_FINAL.pdf
- Maas, J., Schoch, S., Scholz, U., Rackow, P., Schüler, J., Wegner, M., & Keller, R. (2021). Teachers' perceived time pressure, emotional exhaustion and the role of social support from the school principal. *Social Psychology of Education*, 24(2), 441–464.
<https://doi.org/10.1007/s11218-020-09605-8>
- Nägelik, I. (2024). *Põhikooliõpetaja igapäevatöö: Autoetnograafia viie aasta andmetel* [magistritöö, Tartu Ülikool]. DSpace. <https://hdl.handle.net/10062/102053>
- OECD. (2021). *Making the most of teachers' time* (OECD Education Policy Perspectives No. 29). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/d005c027-en>
- Pedaste, K. (2023). *Haridusuuenduse läbiviimise olulised lähtekohad ühe Tartu põhikooli näitel* [magistritöö, Tartu Ülikool]. Tartu Ülikooli DSpace.
<https://hdl.handle.net/10062/91055>
- Philipp, A., & Kunter, M. (2013). How do teachers spend their time? A study on teachers' strategies of selection, optimisation, and compensation over their career cycle. *Teaching and Teacher Education*, 35, 1–12. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2013.04.014>
- Robinson, M. A. (2010). Work sampling: Methodological advances and new applications. *Human Factors and Ergonomics in Manufacturing & Service Industries*, 20(1), 42–60. <https://doi.org/10.1002/hfm.20186>
- Taimalu, M., Uibu, K., Luik, P., Leijen, Ä., & Pedaste, M. (2020). *Õpetajad ja koolijuhid väärtustatud professionaalidena: OECD rahvusvahelise õpetamise ja õppimise*

- uuringu TALIS 2018 tulemused (II osa). SA Innove.
https://harno.ee/sites/default/files/documents/2021-02/TALIS2_kujundatud.pdf
- Tartu Ülikooli eetikakeskus. (2023). *Hea teadustava*.
https://eetika.ee/sites/default/files/2023-06/HEA%20TEADUSTAVA_2023.pdf
- Te Braak, P., Van Droogenbroeck, F., Minnen, J., Van Tienoven, T. P., & Glorieux, I. (2022). Teachers' working time from time-use data: Consequences of the invalidity of survey questions for teachers, researchers, and policy. *Teaching and Teacher Education, 109*, Article 103536. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103536>
- Te Braak, P., van Tienoven, T. P., Minnen, J., & Glorieux, I. (2023). Data quality and recall bias in time-diary research: The effects of prolonged recall periods in self-administered online time-use surveys. *Sociological Methodology, 53*(1), 115–138. <https://doi.org/10.1177/00811750221126499>
- Thompson, G., Creagh, S., Stacey, M., Hogan, A., & Mockler, N. (2024). *Researching teachers' time use: Complexity, challenges and a possible way forward*. *The Australian Educational Researcher, 51*, 1647–1670. <https://doi.org/10.1007/s13384-023-00657-1>
- Töö- ja puhkeaja seadus (2001). *Riigi Teataja I 2001, 17, 78*.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/72738>
- Töölepingu seadus (2008). *Riigi Teataja I 2009, 5, 35*.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019173>
- Vöörmann, R., & Helemäe, J. (2006). *Õpetajate tööaeg ja tööülesanded: Uuringu kokkuvõtte õpetajate ajakulutustest tööülesannete täitmiseks*. Eesti Haridustöötajate Liit.
<https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/63c51e84-779d-4466-b146-1023028ab0e3/content>
- Walker, M., Worth, J., & Van den Brande, J. (2019). *Teacher workload survey 2019: Research report* (DFE-RR951). Department for Education.
https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5e12fcb7e5274a0f9e82e4fd/teacher_workload_survey_2019_main_report_amended.pdf
- Zirkel, S., Garcia, J. A., & Murphy, M. C. (2015). Experience-sampling research methods and their potential for education research. *Educational Researcher, 44*(1), 7–16.
<https://doi.org/10.3102/0013189X14566879>

Lisa 1. Tööülesannete alamkategoriad

Õpetaja tööülesannete kategoriad (HTM, 2016; Võormann & Helemäe, 2006)

1. Õppetöö ettevalmistamine

- 1.1 Tundide ettevalmistamine
- 1.2 Asendustundide ettevalmistamine
- 1.3 Õppematerjalide koostamine
- 1.4 Tundide tehniline ettevalmistamine (printimine, paljundamine, ruumi ettevalmistamine)
- 1.5 Muu õppetöö ettevalmistamine

2. Õpetamine (õppetöö läbiviimine)

- 2.1 Tunni läbiviimine
- 2.2 Asendustunni läbiviimine
- 2.3 Konsultatsioonide läbiviimine (järeltööd, eksamiks ettevalmistus)
- 2.4 Loovtööde ja uurimistööde juhendamine
- 2.5 Õppekäikude ettevalmistamine ja läbiviimine
- 2.6 Muu õppetööga seotud tegevus

3. Õpilastööde kontrollimine ja hindamine

- 3.1 Õpilastööde kontrollimine ja hindamine

4. Klassijuhatajatöö

- 4.1 Klassijuhatajatunni ettevalmistamine ja läbiviimine
- 4.2 Õpilastega suhtlemine ja nende toetamine
- 4.3 Suhtlemine lapsevanematega
- 4.4 Arenguestluste ettevalmistamine ja läbiviimine
- 4.5 Õpilasürituste ja ekskursioonide ettevalmistamine ja läbiviimine
- 4.6 E-päeviku täitmine klassijuhatajana
- 4.7 Muu klassijuhataja dokumentatsiooni täitmine
- 4.8 Muu tegevus (klassijuhataja töö)

5. Koostöötegevused

- 5.1 Koostöö teiste õpetajatega õppesisu teemadel
- 5.2 Koostöö teiste õpetajatega õpilaste arengu teemadel
- 5.3 Kolleegi tunni külastamine
- 5.4 Koostöö kooli tugipersonaliga
- 5.5 Koostöö kooli juhtkonnaga

- 5.6 Osalemine kooli arendustegevuses
- 5.7 Koostöö kogukonnaga
- 5.8 Osalemine õpetajate võrgustiku töös
- 5.9 Muu koostöö

6. Koolitus ja enesetäiendamine

- 6.1 Täiendkoolitusel osalemine
- 6.2 Iseseisev ametialane enesetäiendamine
- 6.3 Tasemeõppes osalemine töö ajal
- 6.4 Muu tegevus (enesetäiendamine)

7. Dokumentatsiooni täitmine ja administratiivtöö

- 7.1 E-päeviku täitmine aineõpetajana
- 7.2 Üldine administratiivtöö (nt meilide lugemine)

8. Muud tööülesanded

- 8.1 Õpetajate koosolekutel ja infotunnil osalemine
- 8.2 Aktuste ja ürituste korraldamine või osalemine
- 8.3 Eksamite ja tasemetööde järelevalve
- 8.4 Olümpiaadide, konkursside ja võistluste ettevalmistamine või osalemine
- 8.5 Ekskursioonid ja õpilasüritused (kui ei ole klassijuhataja)
- 8.6 Korrapidamine
- 8.7 Töölähetused ja ametialased käigud
- 8.8 Pikapäevarühma töö
- 8.9 Ringitöö või treeneritöö

9. Muud tööaja komponendid

- 9.1 Liikumine klassiruumide ja tööasukohtade vahel
- 9.2 Tehniliste probleemidega tegelemine
- 9.3 Puhkepaus

Lisa 2. Tööülesannete päeviku taustaandmed

Ankeedi täitmisega annan nõusoleku oma tööaja andmete kogumiseks, töötlemiseks ja kasutamiseks õpetaja tööülesannete uuringu raames.

1. Õpetaja kood

Palun looge endale õpetaja kood, mis koosneb kahest tähest ja kahest numbrilisest tunnusest. Kasutage seda koodi kõigil uuringu tabelitel.

Koodi loomise juhend:

1. esimene täht – sünnimaakonna esimene täht
2. teine täht – lemmikraamatu pealkirja esimene täht
3. esimene number – telefoninumbri viimane number
4. teine number – lemmiknumber

Näide:

Harjumaa → **H**

Kevade → **K**

telefoninumbri viimane number → **5**

lemmiknumber → **33**

Õpetaja kood: _____

Kood: HK533

2. Millistes kooliastmetes te õpetate?

Joonige alla kooliaste, kus annate suurima osa ainetundidest.

- I kooliaste
- II kooliaste
- III kooliaste
- gümnaasium

3. Milliseid õppeaineid te õpetate?

Palun kirjutage kõik õppeained, mida õpetate.

Õppeaine 1: _____

Õppeaine 2: _____

Õppeaine 3: _____

Õppeaine 4: _____

4. Kui palju ainetunde annate nädalas?

Ainetunde nädalas: _____

Lisa 3. Uuringu lõppvalimi jaotus kooliastmete ja ainevaldkondade järgi

Ainevaldkond	I - II kooliaste (n)	III kooliaste ja gümnaasium (n)	Kokku (n)	Osakaal valimist (%)
Eesti keel ja kirjandus		6	6	14,0
Klassiõpetajad	16		16	37,2
Loodus- ja reaalained		6	6	14,0
Oskusained		4	4	9,3
Sotsiaalsained		2	2	4,7
Võõrkeeled	1	8	9	20,9
Kokku	17	26	43	100

Lisa 4. Andmekogumise nõusoleku vorm

Oleme Tartu Ülikooli Haridusteaduste instituudi haridusinnovatsiooni õppekava üliõpilased Kaur Alle ja Arko Kask. Kutsume Teid osalema uuringus, mida viime läbi oma magistritöö „Täiskoormusega töötavate õpetajate tööülesannete, aktiivsete töötundide arvu ja töö tegemise koha jaotus nelja üldhariduskooli näitel” raames.

Magistritöö eesmärk on anda nelja üldhariduskooli näitel ülevaade täiskoormusega töötavate õpetajate tööülesannete osatähtsusest, aktiivsete töötundide arvust ja töö tegemise koha jaotusest ning selgitada välja nende näitajate erinevused kooliastmete ja ainevaldkondade lõikes.

Kogutud andmed on anonüümsed ning neid kasutatakse ainult magistritöö koostamiseks. Tulemused esitatakse üldistatud kujul ja andmed kustutatakse pärast magistritöö kaitsmist.

Uuringus palutakse Teil täita taustainfoleht ja pidada seitsme päeva jooksul tööülesannete päevikut, kuhu märgite 60-minutiliste ajavahemike kaupa oma tööülesanded ja töö tegemise koha. Uuringus osalemine on vabatahtlik ning Teil on õigus osalemisest igal ajal loobuda.

Suur tänu osalemast! Kui Teil tekib uuringu kohta küsimusi, siis andke julgesti teada.

Kaur Alle
kaur.alle@ut.ee

Arko Kask
arko.kask@ut.ee

Lisa 5. Tööülesannete päevik

Õpetaja kood:

Kuupäev:

Tegevused: märkige ristiga iga ajavahemiku kohta kõik tööülesanded (kategoriad 1-9), mida selles ajavahemikus tehti.

Töö tegemise koht: märkige ristiga, kus tööülesandeid täideti.

Ajavahemik:	Tööülesannete kategooria:									Töö tegemise koht:		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Koolis	Kodus	Mujal
00:00–01:00												
01:00–02:00												
02:00–03:00												
03:00–04:00												
04:00–05:00												
05:00–06:00												
06:00–07:00												
07:00–08:00												
08:00–09:00												
09:00–10:00												
10:00–11:00												
11:00–12:00												
12:00–13:00												
13:00–14:00												
14:00–15:00												
15:00–16:00												
16:00–17:00												
17:00–18:00												
18:00–19:00												
19:00–20:00												
20:00–21:00												
21:00–22:00												
22:00–23:00												
23:00–24:00												

1. Õppetöö ettevalmistamine
2. Õpetamine (õppetöö läbiviimine)
3. Õpilastööde kontrollimine ja hindamine
4. Klassijuhataja töö
5. Koostöötegevused
6. Koolitus ja enesetäiendamine
7. Dokumentatsiooni täitmine ja administratiivtöö
8. Muud tööülesanded
9. Muud tööaja komponendid

Lisa 6. Pilootuuringu valim

Ainevaldkond	I - II kooliaste (n)	III kooliaste ja gümnaasium (n)	Kokku (n)	Osakaal valimist (%)
Eesti keel ja kirjandus		2	2	14,3
Klassiõpetajad	4		4	28,6
Loodus- ja reaalained		2	2	14,3
Oskusained		3	3	21,4
Sotsiaalsained			0	0
Võõrkeeled		3	3	21,4
Kokku	4	10	14	100

Lisa 7. Statistiliselt olulised erinevused tööülesannetes „õppetöö ettevalmistamine“

Kruskal-Wallise test

Tunnus	Statistic	df	p
Valdkond	12,168	5	0,033

Märkused. Statistic – Kruskal-Wallise H-statistik; df – vabadusastmed; p – olulisuse tõenäosus.

Dunni järelvõrdlused – ainevaldkond

Võrdlus	z	W _i	W _j	r _{rb}	p	p _{Bonf}	p _{Holm}
Eesti keel ja kirjandus - Klassiõpetajad	0,995	31,083	25,125	-0,271	0,320	1,000	1,000
Eesti keel ja kirjandus - Loodus- ja reaalsained	1,846	31,083	17,750	-0,583	0,065	0,972	0,778
Eesti keel ja kirjandus - Oskusained	3,184	31,083	5,375	-1,000	0,001	0,022	0,022
Eesti keel ja kirjandus - Sotsiaalsained	0,694	31,083	24,000	-0,500	0,488	1,000	1,000
Eesti keel ja kirjandus - Võõrkeeled	1,656	31,083	20,167	-0,593	0,098	1,000	0,977
Klassiõpetajad - Loodus- ja reaalsained	1,232	25,125	17,750	-0,344	0,218	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Oskusained	2,825	25,125	5,375	-0,906	0,005	0,071	0,066
Klassiõpetajad - Sotsiaalsained	0,120	25,125	24,000	-0,031	0,905	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Võõrkeeled	0,951	25,125	20,167	-0,236	0,341	1,000	1,000
Loodus- ja reaalsained - Oskusained	1,533	17,750	5,375	-0,625	0,125	1,000	1,000
Loodus- ja reaalsained - Sotsiaalsained	-0,612	17,750	24,000	0,417	0,541	1,000	1,000
Loodus- ja reaalsained - Võõrkeeled	-0,367	17,750	20,167	0,130	0,714	1,000	1,000
Oskusained - Sotsiaalsained	-1,720	5,375	24,000	1,000	0,086	1,000	0,941
Oskusained - Võõrkeeled	-1,968	5,375	20,167	0,778	0,049	0,736	0,638
Sotsiaalsained - Võõrkeeled	0,392	24,000	20,167	-0,111	0,695	1,000	1,000

Märkused. z – standardiseeritud teststatistik; W_i ja W_j – võrreldavate rühmade keskmised astakud; r_{rb} – järjestus-biseriaalne korrelatsioon; p – olulisuse tõenäosus; p_{Bonf} – Bonferroni korrektiooniga p-väärtus; p_{Holm} – Holmi korrektiooniga p-väärtus

Õppetöö ettevalmistamine

	Eesti keel ja kirjandus	Klassiõpetajad	Loodus- ja reaalained	Oskusained	Sotsiaalained	Võõrkeeled
Valid	6,000	16,000	6,000	4,000	2,000	9,000
Missing	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Median	19,5	15,5	13,5	8,0	17,5	14,0
Mean (arithmetic)	21,833	18,313	13,667	7,500	17,500	14,667
Std. Deviation	8,010	8,072	5,715	2,646	7,778	6,442
Minimum	15,000	7,000	7,000	4,000	12,000	2,000
Maximum	33,000	38,000	21,000	10,000	23,000	24,000

Märkused. Valid – analüüsi kaasatud väärtuste arv; Missing – puuduvate väärtuste arv; Median – mediaan; Mean (arithmetic) – aritmeetiline keskmine; Std. Deviation – standardhälve; Minimum – miinimum; Maximum – maksimum.

Lisa 8. Statistiliselt olulised erinevused tööülesannetes „õpilastööde kontrollimine“

Kruskal-Wallise test

Tunnus	Statistic	df	p
Valdkond	14,053	5	0,015

Märkused. Statistic – Kruskal-Wallise H-statistik; df – vabadusastmed; p – olulisuse tõenäosus.

Dunni järelvõrdlused – ainevaldkond

Võrdlus	z	W _i	W _j	r _{rb}	p	p _{Bonf}	p _{Holm}
Eesti keel ja kirjandus - Klassiõpetajad	1,682	33,250	23,156	-0,510	0,093	1,000	0,833
Eesti keel ja kirjandus - Loodus- ja reaallained	1,220	33,250	24,417	-0,444	0,222	1,000	1,000
Eesti keel ja kirjandus - Oskusained	3,321	33,250	6,375	-1,000	0,001	0,013	0,013
Eesti keel ja kirjandus - Sotsiaallained	2,491	33,250	7,750	-1,000	0,013	0,191	0,178
Eesti keel ja kirjandus - Võõrkeeled	1,862	33,250	20,944	-0,630	0,063	0,938	0,625
Klassiõpetajad - Loodus- ja reaallained	-0,210	23,156	24,417	0,031	0,834	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Oskusained	2,395	23,156	6,375	-0,766	0,017	0,250	0,216
Klassiõpetajad - Sotsiaallained	1,639	23,156	7,750	-0,719	0,101	1,000	0,833
Klassiõpetajad - Võõrkeeled	0,423	23,156	20,944	-0,118	0,672	1,000	1,000
Loodus- ja reaallained - Oskusained	2,230	24,417	6,375	-0,833	0,026	0,387	0,309
Loodus- ja reaallained - Sotsiaallained	1,628	24,417	7,750	-0,833	0,103	1,000	0,833
Loodus- ja reaallained - Võõrkeeled	0,526	24,417	20,944	-0,222	0,599	1,000	1,000
Oskusained - Sotsiaallained	-0,127	6,375	7,750	0,250	0,899	1,000	1,000
Oskusained - Võõrkeeled	-1,934	6,375	20,944	0,833	0,053	0,797	0,584
Sotsiaallained - Võõrkeeled	-1,346	7,750	20,944	0,778	0,178	1,000	1,000

Märkused. z – standardiseeritud teststatistik; W_i ja W_j – võrreldavate rühmade keskmised astakud; r_{rb} – järjestus-biseriaalne korrelatsioon; p – olulisuse tõenäosus; p_{Bonf} – Bonferroni korrektsiooniga p-väärtus; p_{Holm} – Holmi korrektsiooniga p-väärtus

Õpilastööde kontrollimine

	Eesti keel ja kirjandus	Klassiõpetajad	Loodus- ja reaalsained	Oskusained	Sotsiaalsained	Võõrkeeled
Valid	6,000	16,000	6,000	4,000	2,000	9,000
Missing	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Median	14,0	10,0	10,0	3,0	3,5	6,0
Mean (arithmetic)	17,167	10,188	10,333	3,000	3,500	8,778
Std. Deviation	9,087	5,576	5,125	1,826	2,121	5,094
Minimum	8,000	2,000	3,000	1,000	2,000	3,000
Maximum	34,000	23,000	16,000	5,000	5,000	18,000

Märkused. Valid – analüüsi kaasatud väärtuste arv; Missing – puuduvate väärtuste arv; Median – mediaan; Mean (arithmetic) – aritmeetiline keskmine; Std. Deviation – standardhälve; Minimum – miinimum; Maximum – maksimum.

Lisa 9. Aktiivsete töötundide arv kooliastmete lõikes

		Nädal			Töönädal			Nädalavahetus		
		M	SD	Min–Max	M	SD	Min–Max	M	SD	Min–Max
I–II	17	48,5	10,7	34,0–79,0	45,6	8,8	33,0–68,0	2,9	3,2	0,0–11,0
III ja gümn.	26	55,5	11,5	35,0–81,0	50,2	8,8	29,0–70,0	5,2	4,2	0,0–15,0

Märkused. M – aritmeetiline keskmine; SD – standardhälve; Min – miinimum; Max – maksimum

Lisa 10. Statistiliselt olulised erinevused kooliastmete võrdluses**Mann-Whitney U-test kooliastmete võrdluses**

	U	p
Aktiivsete töötundide arv nädalas	126,500	0,019
Aktiivsete töötundide arv E-R	140,000	0,045
Aktiivsete töötundide arv L-P	143,000	0,053
Koolis osakaal	234,500	0,746
Kodus osakaal	181,000	0,326
Mujal osakaal	160,500	0,119
Õppetöö ettevalmistamine	264,500	0,284
Õpetamine õppetöö läbiviimine	237,500	0,690
Õpilastööde kontrollimine	257,500	0,370
Klassijuhataja töö	292,500	0,077
Koostöötegevused	250,000	0,475
Koolitus ja enesetäiendamine	179,000	0,256
Dokumentatsiooni täitmine ja administratiivtöö	276,500	0,171
Muud tööülesanded	214,500	0,881
Muud tööaja komponendid	182,000	0,336

Märkused. U – Mann-Whitney U-testi statistik; p – olulisuse tõenäosus.

Aktiivsete töötundide arv nädalas

	I - II kooliaste	III kooliaste ja gümnaasium
Valid	17,000	26,000
Missing	0,000	0,000
Median	47,0	55,5
Mean (arithmetic)	48,529	55,462
Std. Deviation	10,701	11,462

Minimum	34,000	35,000
Maximum	79,000	81,000

Märkused. Valid – analüüsi kaasatud väärtuste arv; Missing – puuduvate väärtuste arv; Median – mediaan; Mean (arithmetic) – aritmeetiline keskmine; Std. Deviation – standardhälve; Minimum – miinimum; Maximum – maksimum.

Aktiivsete töötundide arv E-R

	I - II kooliaste	III kooliaste ja gümnaasium
Valid	17,000	26,000
Missing	0,000	0,000
Median	44,0	51,0
Mean (arithmetic)	45,6	50,2
Std. Deviation	8,825	8,842
Minimum	33,000	29,000
Maximum	68,000	70,000

Märkused. Valid – analüüsi kaasatud väärtuste arv; Missing – puuduvate väärtuste arv; Median – mediaan; Mean (arithmetic) – aritmeetiline keskmine; Std. Deviation – standardhälve; Minimum – miinimum; Maximum – maksimum.

Lisa 11. Aktiivsete töötundide arv ainevaldkondade lõikes

		Nädal			Töönädal			Nädalavahetus		
		M	SD	Min–Max	M	SD	Min–Max	M	SD	Min–Max
Eesti keel	6	65,8	12,4	52,0–81,0	56,7	9,1	47,0–70,0	9,2	3,8	5,0–15,0
Klassiõp.	16	49,2	10,6	34,0–79,0	46,2	8,7	33,0–68,0	3,0	3,3	0,0–11,0
Loodus ja reaal.	6	47,2	9,5	35,0–58,0	42,5	9,4	29,0–51,0	4,7	2,7	0,0–7,0
Oskusained	4	47,5	7,4	41,0–58,0	45,5	5,7	41,0–53,0	2,0	2,4	0,0–5,0
Sotsiaalsained	2	56,0	2,8	54,0–58,0	53,5	3,5	51,0–56,0	2,5	0,7	2,0–3,0
Võõrkeeled	9	55,4	10,7	37,0–72,0	50,8	7,9	35,0–60,0	4,7	4,5	0,0–12,0

Märkused. M – aritmeetiline keskmine; SD – standardhälve; Min – miinimum; Max – maksimum

Lisa 12. Statistiliselt olulised erinevused nädala aktiivsete töötundide võrdluses

Kruskal-Wallise test

Tunnus	Statistic	df	p
Valdkond	12,523	5,000	0,028

Märkused. Statistic – Kruskal-Wallise H-statistik; df – vabadusastmed; p – olulisuse tõenäosus.

Dunni järelvõrdlused – ainevaldkond

Võrdlus	z	W _i	W _j	r _{rb}	p	p _{Bonf}	p _{Holm}
Eesti keel ja kirjandus - Klassiõpetajad	2,994	35,167	17,188	-0,792	0,003	0,041	0,041
Eesti keel ja kirjandus - Loodus- ja reaalsained	2,474	35,167	17,250	-0,806	0,013	0,200	0,187
Eesti keel ja kirjandus - Oskusained	2,414	35,167	15,625	-0,833	0,016	0,237	0,205
Eesti keel ja kirjandus - Sotsiaalsained	0,578	35,167	29,250	-0,500	0,563	1,000	1,000
Eesti keel ja kirjandus - Võõrkeeled	1,361	35,167	26,167	-0,500	0,173	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Loodus- ja reaalsained	-0,010	17,188	17,250	0,010	0,992	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Oskusained	0,223	17,188	15,625	-0,141	0,824	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Sotsiaalsained	-1,282	17,188	29,250	0,688	0,200	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Võõrkeeled	-1,718	17,188	26,167	0,444	0,086	1,000	1,000
Loodus- ja reaalsained - Oskusained	0,201	17,250	15,625	0,000	0,841	1,000	1,000
Loodus- ja reaalsained - Sotsiaalsained	-1,172	17,250	29,250	0,583	0,241	1,000	1,000
Loodus- ja reaalsained - Võõrkeeled	-1,349	17,250	26,167	0,407	0,177	1,000	1,000
Oskusained - Sotsiaalsained	-1,254	15,625	29,250	0,625	0,210	1,000	1,000
Oskusained - Võõrkeeled	-1,399	15,625	26,167	0,472	0,162	1,000	1,000
Sotsiaalsained - Võõrkeeled	0,314	29,250	26,167	-0,056	0,753	1,000	1,000

Märkused. z – standardiseeritud teststatistik; W_i ja W_j – võrreldavate rühmade keskmised astakud; r_{rb} – järjestus-biseriaalne korrelatsioon; p – olulisuse tõenäosus; p_{Bonf} – Bonferroni korrektsiooniga p-väärtus; p_{Holm} – Holmi korrektsiooniga p-väärtus

Aktiivsete töötundide arv nädalas

	Eesti keel ja kirjandus	Klassiõpetajad	Loodus- ja reaalsained	Oskusained	Sotsiaalsained	Võõrkeeled
Valid	6,000	16,000	6,000	4,000	2,000	9,000
Missing	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Median	62,5	48,0	48,5	45,5	56,0	55,0
Mean (arithmetic)	65,833	49,250	47,167	47,500	56,000	55,444
Std. Deviation	12,416	10,618	9,538	7,416	2,828	10,690
Minimum	52,000	34,000	35,000	41,000	54,000	37,000
Maximum	81,000	79,000	58,000	58,000	58,000	72,000

Märkused. Valid – analüüsi kaasatud väärtuste arv; Missing – puuduvate väärtuste arv; Median – mediaan; Mean (arithmetic) – aritmeetiline keskmine; Std. Deviation – standardhälve; Minimum – miinimum; Maximum – maksimum.

Lisa 13. Statistiliselt olulised erinevused nädalavahetuse aktiivsete töötundide võrdluses

Kruskal-Wallise test

Tunnus	Statistic	df	p
Valdkond	11,401	5,000	0,044

Märkused. Statistic – Kruskal-Wallise H-statistik; df – vabadusastmed; p – olulisuse tõenäosus.

Dunni järelvõrdlused – ainevaldkond

Võrdlus	z	W _i	W _j	r _{rb}	p	p _{Bonf}	p _{Holm}
Eesti keel ja kirjandus - Klassiõpetajad	3,018	35,583	17,563	-0,813	0,003	0,038	0,038
Eesti keel ja kirjandus - Loodus- ja reaalsained	1,354	35,583	25,833	-0,556	0,176	1,000	1,000
Eesti keel ja kirjandus - Oskusained	2,618	35,583	14,500	-0,917	0,009	0,133	0,124
Eesti keel ja kirjandus - Sotsiaalsained	1,751	35,583	17,750	-1,000	0,080	1,000	0,960
Eesti keel ja kirjandus - Võõrkeeled	1,981	35,583	22,556	-0,574	0,048	0,713	0,618
Klassiõpetajad - Loodus- ja reaalsained	-1,385	17,563	25,833	0,417	0,166	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Oskusained	0,439	17,563	14,500	-0,141	0,661	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Sotsiaalsained	-0,020	17,563	17,750	0,094	0,984	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Võõrkeeled	-0,961	17,563	22,556	0,208	0,337	1,000	1,000
Loodus- ja reaalsained - Oskusained	1,407	25,833	14,500	-0,625	0,159	1,000	1,000
Loodus- ja reaalsained - Sotsiaalsained	0,794	25,833	17,750	-0,583	0,427	1,000	1,000
Loodus- ja reaalsained - Võõrkeeled	0,499	25,833	22,556	-0,074	0,618	1,000	1,000
Oskusained - Sotsiaalsained	-0,301	14,500	17,750	0,125	0,764	1,000	1,000
Oskusained - Võõrkeeled	-1,075	14,500	22,556	0,361	0,283	1,000	1,000
Sotsiaalsained - Võõrkeeled	-0,493	17,750	22,556	0,111	0,622	1,000	1,000

Märkused. z – standardiseeritud teststatistik; W_i ja W_j – võrreldavate rühmade keskmised astakud; r_{rb} – järjestus-biserialne korrelatsioon; p – olulisuse tõenäosus; p_{Bonf} – Bonferroni korrigeeritud p-väärtus; p_{Holm} – Holmi korrigeeritud p-väärtus

Aktiivsete töötundide arv L P

	Eesti keel ja kirjandus	Klassiõpetajad	Loodus- ja reaalsained	Oskusained	Sotsiaalsained	Võõrkeeled
Valid	6,000	16,000	6,000	4,000	2,000	9,000
Missing	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Median	9,5	2,0	6,0	1,5	2,5	3,0
Mean (arithmetic)	9,167	3,000	4,667	2,000	2,500	4,667
Std. Deviation	3,817	3,327	2,658	2,449	0,707	4,528
Minimum	5,000	0,000	0,000	0,000	2,000	0,000
Maximum	15,000	11,000	7,000	5,000	3,000	12,000

Märkused. Valid – analüüsi kaasatud väärtuste arv; Missing – puuduvate väärtuste arv; Median – mediaan; Mean (arithmetic) – aritmeetiline keskmine; Std. Deviation – standardhälve; Minimum – miinimum; Maximum – maksimum.

Lisa 14. Statistiliselt olulised erinevused mujal tehtud töö võrdluses

Kruskal-Wallise test			
Tunnus	Statistic	df	p
Valdkond	12,791	5,000	0,025

Märkused. Statistic – Kruskal-Wallise H-statistik; df – vabadusastmed; p – olulisuse tõenäosus.

Dunni järelvõrdlused – ainevaldkond

Võrdlus	z	W_i	W_j	r_{rb}	p	p_{Bonf}	p_{Holm}
Eesti keel ja kirjandus - Klassiõpetajad	1,483	25,667	17,156	-0,469	0,138	1,000	1,000
Eesti keel ja kirjandus - Loodus- ja reaalsained	-1,529	25,667	36,250	0,694	0,126	1,000	1,000
Eesti keel ja kirjandus - Oskusained	1,297	25,667	15,625	-0,542	0,195	1,000	1,000
Eesti keel ja kirjandus - Sotsiaalsained	0,451	25,667	21,250	-0,250	0,652	1,000	1,000
Eesti keel ja kirjandus - Võõrkeeled	0,633	25,667	21,667	-0,148	0,527	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Loodus- ja reaalsained	-3,326	17,156	36,250	0,802	< 0,001	0,013	0,013
Klassiõpetajad - Oskusained	0,228	17,156	15,625	-0,078	0,819	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Sotsiaalsained	-0,455	17,156	21,250	0,219	0,649	1,000	1,000
Klassiõpetajad - Võõrkeeled	-0,903	17,156	21,667	0,215	0,367	1,000	1,000
Loodus- ja reaalsained - Oskusained	2,665	36,250	15,625	-0,875	0,008	0,116	0,116
Loodus- ja reaalsained - Sotsiaalsained	1,532	36,250	21,250	-0,750	0,126	1,000	1,000
Loodus- ja reaalsained - Võõrkeeled	2,308	36,250	21,667	-0,722	0,021	0,315	0,273
Oskusained - Sotsiaalsained	-0,542	15,625	21,250	0,250	0,588	1,000	1,000
Oskusained - Võõrkeeled	-0,838	15,625	21,667	0,278	0,402	1,000	1,000
Sotsiaalsained - Võõrkeeled	0,044	21,750	21,667	0,000	0,965	1,000	1,000

Märkused. z – standardiseeritud teststatistik; W_i ja W_j – võrreldavate rühmade keskmised astakud; r_{rb} – järjestus-biseriaalne korrelatsioon; p – olulisuse tõenäosus; p_{Bonf} – Bonferroni korrigeerimisega p-väärtus; p_{Holm} – Holmi korrigeerimisega p-väärtus

Aktiivsete töötundide osakaal mujal

	Eesti keel ja kirjandus	Klassiõpetajad	Loodus- ja reaalsained	Oskusained	Sotsiaalsained	Võõrkeeled
Valid	6,000	16,000	6,000	4,000	2,000	9,000
Missing	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Median	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Mean (arithmetic)	0,060	0,038	0,173	0,023	0,045	0,052
Std. Deviation	0,064	0,100	0,099	0,045	0,064	0,074
Minimum	0,000	0,000	0,030	0,000	0,000	0,000
Maximum	0,150	0,400	0,280	0,090	0,090	0,190

Märkused. Valid – analüüsi kaasatud väärtuste arv; Missing – puuduvate väärtuste arv; Median – mediaan; Mean (arithmetic) – aritmeetiline keskmine; Std. Deviation – standardhälve; Minimum – miinimum; Maximum – maksimum.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Meie, Kaur Alle ja Arko Kask,

1. anname Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) meie loodud teose „Täiskoormusega töötavate õpetajate tööülesannete, aktiivsete töötundide arvu ja töö tegemise koha jaotus nelja üldhariduskooli näitel”, mille juhendajad on emeriitprofessor Kulno Türk ja õpetajahariduse nooremlektor Pihel Hunt, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi ADA kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Anname Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi ADA kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Oleme teadlikud, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autoritele.
4. Kinnitame, et lihtlitsentsi andmisega ei riku me teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Kaur Alle, Arko Kask

13.05.2026